

פנינו הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24

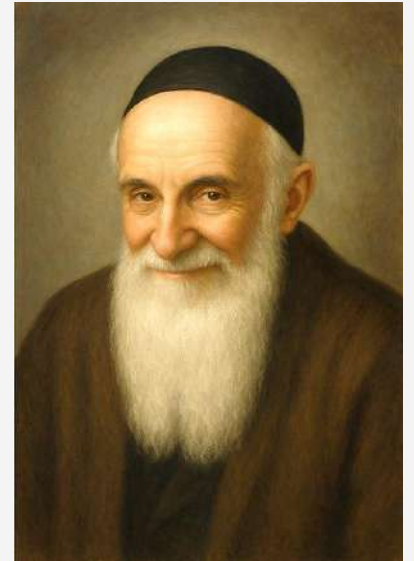
ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ערץ
2000

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב אברהם ענתבי זצ"ל – נולד בשנת ה'תקכ"ה (1765) בחאלב שבסוריה. מנעוריו ניכר בו כי נוצר לגדולות. כל חכמי דורו השתאו לחריפותו ולבקיאותו העצומה. בשנת ה'תקע"ד (1814) פרצה מגיפה והרב הראשי של חאלב ואב"ד, חכם אליהו שמאע הלוי נפטר ורבינו התמנה במקומו כרבה הראשי של חאלב שבסוריה במשך 40 שנים! אב"ד, דיין, מקובל, פייטן. בני עירו כינו אותו בתואר הכבוד: 'ראש על אר"ץ רבה'. באותה המגפה נפטרו גם אחיו, ר' יהודה ואשתו ולכן רבינו גידל בביתו את אחיינו כבנו (ר' יהודה שבתאי רפאל) שהתייתם בגיל צעיר משני הוריו. **ענוותן, גאון בנגלה ובנסתר, בעל רוח-הקודש, מלומד בניסים**, לא חת מפני איש, האיר פניו לכל אדם, ולא חס על כבודו ועזר ככל יכולתו. על ערש דוי קרא את ה'אידרא' וביקש מבנו, חכם יצחק לומר קדיש. בנו רמז כי חסר עשירי למניין. רבינו אמר כי רואה את רב המנוגא סבא שמשלים את המניין. כעבר שעה קלה נפטר ב-כ"ח בטבת בשנת ה'תרי"ח (1858). נקבר במערת הצדיקים הסמוכה לבית הכנסת ונכנסים לה מחצר בית דיין, ליד ר' יעקב דוויק זצ"ל. חי כ-93 שנים.

אביו: הגאון ר' יצחק (מראשי החכמים והרבנים שבדורו). **סבו:** ר' שבתאי. **בנו:** חכם ר' יצחק. **חתנו:** חכם ר' דוד עזרא סתהון. **מרבנותיו:** הגאונים אביו, ר' יצחק ור' רפאל שלמה לניאדו. **מספריו:** **יושב אהלים** – דרושים על התורה **פני הבית** – על הרשב"א, על בית-יוסף חושן משפט **ימרא והלות** – שו"ת **יאהל ישרים** – **יחכמה ומוסר** **פני אהל מועד** – דרושים ומוסר לשבתות השנה **יחוקי הנשים** – על אבן העזר **פיוטים** – אם חכם לבך בני, צח ופשוט, אור צח ומצוחצח.

כדי להבין את גדלותו של הרב, ניתן ללמוד מהסיפור, שהוא בהקדמתו בספר '**יחכמה ומוסר**': גדול בתורה ובחכמה היה רבינו, נשיא וראש על אר"ץ רבה היא ארם צובא. על אף גדלותו ומעמדו כראש הרבנים, היה הולך בעצמו לשוק לקנות מצרכי שבת וחג. בערב חג השבועות הלך הרב לשוק כמנהגו, והבחין בחברת אנשים ריקים ופוחזים הממלאים את פיהם בדברי נבלה. הזדעזע הרב, ופנה לעבר מנהיג החבורה, בריון עז פנים ורע מעללים בשם אבו-שחוד מאשטא, ונזף בו קשות: "**הלא תבוש ותכלם! איך יכול איש יהודי לנבל את פיו וללכלך את נשמתו!**". הבריון נבוכ ונאלם דום, והרב המשיך בדרכו. התחילו בני החבורה ללעוג למנהיגם. "**אבו-שחוד הגדול, שאימתו מוטלת על הכול, חסר אונים כנגד הרב! גערה אחת מפי הרב הישיש, משתיקה את אבו-שחוד ומותירה אותו ללא מלים!**".

פגעו ההקנטות באבו-שחוד, פגעו בגאווותו ויהירותו, ופגעו במנהיגותו הלא מעורערת. והוא החליט לעשות מעשה אשר לא יעשה: **לפגוע ברב הנערץ, ולהוכיח בכך, שאינו ירא מפני איש. ולא לפגוע סתם, אלא לרצוח את הרב נפש!** הלך הבריון וארב לרב בדרך הליכתו לבית המדרש, וכאשר הרב עבר בסמוך, הגיח אבו שחוד ממחבואו להניף את פגיונו. באותו רגע שהפגיון הונף באוויר, **יבשה ידו ונותרה מורמת באוויר, ואצבעותיה סגורות סביב הסכין, כאלו הייתה נציב אבן.** ניסה להוריד את ידו, להזיזה, לפתוח את אצבעותיו, ולשווא.

כאבים עזים חש האיש בידו ואף התפתל מייסוריו. אולם הרב המשיך בדרכו לבית המדרש. למתנקש לא הייתה ברירה. הוא צעד ברחובות העיר כשידו מונפת ואוחזת בפגיון, כשהוא סובל מכאבים, וכך התייצב בפתח בית המדרש, כשהוא מבקש בהכנעה רשות להיכנס. בבואו לפני הרב, התנפל לרגליו ובכה בדמעות שליש, שהרב ימחל על חטאו ויסלח לזממו הרע, וירפא את ידו כבראשונה.

נתן בו הרב את עניו ושאל: "**וכי מה חשבת שנשמתי מסורה בידך?!**". במקום תשובה, לא נשמעו אלא בכיותיו ואנקותיו של האיש. ראה הרב, שחרטתו אמתית, ניגש אליו ואחז בידו, ובקלות הורידה. וראה זה פלא, גם אצבעותיו שבו לפעול, והוא הטמין את הפגיון בבושת פנים. **אולם היד נשארה עקומה במקצת, זכר לאותו מאורע מופלא, וכך נותרה לאורך ימים.** אמר לו הרב בפיוס: "**וסר עוונך וחטאתך תכופר!**" והשמיע באוזניו דברי כיבושין על אורחותיו הנלוזות. שמע האיש את הדברים בכפיפת ראש ובהכנעה, והרב הורה דרך תשובה, הניח את ידו על ראשו, וברכו בברכת כהנים, שיצליח בדרכו החדשה בחיים.

כך סיפר הגאון רבי יוסף ידיד הלוי זצ"ל, כי ראה בעיר הקודש צפת ת"ו, **אדם קשיש המסתופף בישיבה והוגה בתורה הקדושה בהתמדה עצומה ואינו קם אף לרגע.** התפעל ר' יוסף, וכאשר נכנס עימו בדברים, הראה לו אותו אדם את ידו עקומה, וסיפר לו את כל המאורע שאירע לו בבחרותו ואת אותה ברכת כהנים, שנתברך בה מפי הרב שהתקיימה בו, וליוותה אותו בדרכו. **הוא שב בתשובה שלמה, עלה לארץ ישראל, וזכה לזקנה מפלגת. ונוהג היה, שבכל שנה בחג השבועות, היה מספר לפני מתפללי בית הכנסת, את המאורע הנורא שאירע בו, למען ישמעו ויראו וישובו בתשובה שלמה ויזיזוהו בכבודם של חכמי ישראל.**

פעם אחת הצדיק נקרא באופן בהול אצל הוואלי (מושל המחוז). הרב לא ידע מה יום מיומיו, מדוע נקרא בדחיפות כזו אל המושל. רק בדיעבד נתגלה הסוד, **הסתבר כי יהודי מומר הלעיז באזני הוואלי, כי היהודים מזלזלים בגויים ורק למראית עין מכבדים אותם ואינם זהירים למעשה, לא בהם ולא בממונם, ומותר ליהודי לשקר או להישבע לשקר כדי לזכות בממון הגוי.** אחר השמועה הזאת, בערה חמתו של המושל והוא החליט לקרוא לארמונו את זקן היהודים, כדי שיסבר את אוזנו על דברי המומר.

כאשר הרב הלך לארמונו, כל הקהל מעדת ארם צובא, שראה את זקן הרבנים בעירו ליווהו. כך צעדו הרב הישיש וקהל עצום עד שהגיעו לארמונו. משם פירש מהם והלך בצעדים מדודים לפגישתו עם הוואלי. ביושבם זה מול זה 'ביקש השליט מאשתו להכין שתי כוסות תה, לו ולאורחו. **האישה בחוסר תשומת לב התחלף לה הסוכר במלח.** כך הגיעו שתי כוסות תה גדושות במלח על שולחן. השליט נטל אחת משתי הכוסות וכיבד בה את החכם היהודי. משבירך הצדיק על הכוס והגישה אל פיו, חש הוא בטעות הנוראה, ובמאמצים עילאיים לא פלט את השתייה. אט-אט חדר טעם המלח הנורא מנשוו אל פיו ואל כרעיו **וללא אומר לגם אחת ועוד אחת, כשהוא מכין עצמו לבאות.**

נטל השליט את הכוס השנייה ומשטעם טעם המלח נשתנה זיו פניו, ועמד לכלות את זעמו באשתו. "תשתה", אמר לו רבינו, "תשתה, ואל תאמר דבר. כלום לא תחוס על כבוד אשתך, שטרחה בהכנת התה ואתה תלבין פניה לפני החכם של היהודים? רק שגגה היא שיצאה מתחת ידיה". השליט הערבי נרגע, אולם לא יכול היה לעצור בעד התפעלותו ואמר: "**עד כדי כך אתם מכבדים את נשותינו, שאתם נזהרים בכבודן! אם כן כל אשר שמעתי עליכם אינו אלא שקר.**" וסיפר לו את דברי המומר ופטרו לשלום בכבוד גדול.

הגאון הרב רפאל שמואל ברנבויס זצ"ל - נולד באדר ה'תר"פ (1920) בקנישין שבמחוז ביאליסטוק שבפולין. בצעירותו למד בישיבת 'אוהל תורה' בברנוביץ'. בהמשך למד בישיבת מיר בעיר מיר עימה נדד בשנות מלחמת העולם השנייה לעיר וילנה, שם המתינו לקבלת ויזות לקוראסאו (שהייתה מדינת תחת חסות הולנדית באיים הקריביים). לאחר קבלת הויזות קיבלו ויזת מעבר ביפן ואז יצאו למסע שארך חדשיים ברכבת הטרנס-סיבירית עד לוולדיווסטוק ומשם לעיר קובה שביפן שם התעכבו כשבעה חדשים נוספים עד שיושבו בהוראת הממשלה היפנית בעיר שאנגחאי שבסין. לאחר המלחמה עבר יחד עם חלק מישיבת מיר לארצות הברית והשתקע בברוקלין ניו יורק.

בשנת ה'תשכ"ד (1964) לאחר פטירת חמיו מונה עם גיסו הגאון ר' שרגא משה קלמנוביץ לכהן כראש ישיבת מיר. כמו כן שימש כחבר מועצת גדולי התורה של 'אגודת ישראל' בארה"ב. גאון. התמדתו הייתה מופלאה. הרביץ תורה כיובל שנים. שני בניו שהיו עתידים להיות מגדולי הדור נפטרו בחייו והוא עצמו אף לקה בהתקף לב ובריאותו הייתה רופפת ביותר עד שהוסיפו לו את השם 'רפאל' ולמרות זאת תמיד היה בשמחה ולמד תורה בהתמדה. נפטר ב-כ"ח טבת ה'תשס"ח (2008) בברוקלין. חי כ-88 שנים. נפטר בבית העלמיו סנהדריה שבירושלים.

אביו: ר' אריה לייב הי"ד. **אימו:** מרת גיטל הי"ד (אביו ואימו יחד עם שני בניהם וארבע בנותיהם נספו בשואה). **אישתו:** בת ר' אברהם קלמנוביץ (ראש ישיבת מיר בברוקלין ניו יורק). **מרביתיו:** הגאונים ר' אלחנן וסרמן הי"ד, רבי ישראל יעקב לובצנסקי הי"ד. **חברותא:** ר' חיים סידרר. **מתלמידיו:** הגאון ר' משה שיינרמן. **מילדיו:** ר' אריה לייב. **מספריו:** **אגודת אזוב**- שיעורים במסכתות כתובות ובבא בתרא. **יבקוראי שמו**- ביאורים במקרא. **יחידושי תורה ממרן הגר"ש ברנבויס**.

סידרר היה הולך לבית המדרש לפנות בוקר, היה מושך את החבל ומעיר אותו משנתו. פעם אירע שהמשגיח רבי ישראל יעקב לובצנסקי זצ"ל הי"ד היה צריך להעיר לו על משהו, והתבטא: "תראו איזו פרנסה מכוערת יש לי, להגיד מוסר לבחור שאפילו שיחת חולין שלו אינני מבין..." (יתד נאמן מוסף שבת קודש פרשת בא תשס"ח וכן בספר 'שמך לא שכחנו')

שנה אחת בימי בין הזמנים רבינו נסע לנפוש בפאלסברג שבהרים, לצורך החלמה מאירוע לב שעבר באותה שנה. אומנם בהיותו שם ישב כל היום בבית המדרש ולמד, עד שלאחר מספר ימים שאלו הגאון רבי אליהו דב וקטפויגל ראש ישיבת סאוט-פלסברג: "ומה עם ה'בין הזמנים?!" רבינו ענה לו: "באמצע הזמן אני עסוק בבבא בתרא, ועכשיו הרי אני יכול ללמוד מסכת חולין, וזהו ה'בין הזמנים' שלי". באותם ימים של בין הזמנים, שלחה יום אחד רעייתו הרבנית את אחת מבנותיה לבית המדרש לקרוא לו לבוא הביתה כדי לנוח קצת. אמר לה רבינו: "תגידי לאמא, שלהפסיק עכשיו יפריע לכל ה'בין הזמנים' שלי..." (כתרה של תורה)

עד שקדנותו סיפר אחד: לפני מספר שנים, הרשויות ביקשו לבקר את הנהלת החשבונות של הישיבה. גיסי שיחי' שהוא רואה-חשבון במקצועו, נקרא לסדר ולבדוק האם הכל תקין. הרבנית של רבינו הייתה מנהלת את החשבונות ואת העניינים הגשמיים של הישיבה, לכן היה גיסי יושב ועובד בבית רבינו. היה זה ביום שישי, וגיסי עבד שם כל היום עד סמוך לשב"ק, ורבינו היה יושב באותו חדר, ולומד גמרא מסכת בבא קמא בהתמדה רבה - ממש כמו בחור-ישיבה. רבינו לא הבחין בכלל, שגיסי יושב שם ועורך החשבונות, עד שהגיע הזמן שרבינו סגר את הגמרא, ואז הבחין שמישהו זר יושב בביתו ועובד, ושאל לשלומו, ומה הוא מבקש כאן....

באחד הימים טס רבינו במטוס, כשהוא יושב במחלקה רגילה. כאשר הגיע הדבר לידיעת אחד מתלמידיו שנסע אף הוא במטוס זה וישב במחלקה ראשונה, פנה מיד לרבו בהצעה שיחליף עימו מקום כאשר רבי שמואל יעבור לשבת במחלקה ראשונה והוא יעבור לשבת במחלקה הרגילה. רבינו השיב לו: "לי אין בעיה עם המקום הזה. הבעיה היא שאני יושב בלי חברותא". הוא הוסיף ואמר: "אם באמת אתה רוצה לעזור לי, תציע למי שיושב לידי שהוא יעבור למחלקה ראשונה, ואתה שב לידי ונלמד חברותא". (מתוך 'לקראת שבת')

תלמידו הגאון ר' משה שיינרמן שליט"א סיפר: "ביום האחרון לימי השבעה על בנו מחמדו זצ"ל, שהיה גדול בתורה וביראה, כאשר רבינו התיישב מעט בכדי לקום, הרי מיד כשהחל לקום ועוד לא נעמד ממש, החל לדבר על דברי התוספות בבבא קמא אודות פלגא נזקא קנסא... מי שלא היה יודע שהוא קם עתה מה'שבעה' היה סבור שללא ספק הינו באמצע לימוד של כמה שעות, וזאת לאחר שבוע שהיה מנותק מכל הסוגיות שלא היו שייכות לאבלות". (אוהל משה)

אחד הדברים שנכללו בהנהגתו כ'זקן יושב בישיבה' היה חדוותא דאורייתא, השימחה בכל חידוש, המשא ומתן ההלכתי מתוך להט ושמחה. כמו כן אמירת השיעורים שהיו מתוך שמחת התורה, זאת למרות סבלותיו כששני בניו שהיו עתידים להיות מגדולי הדור נפטרו על פניו ל"ע, כשהוא עצמו התבטא לא אחת שהדבר נעשה כניסיון משמיים לבטלו מהרבצת התורה, אך הוא לא ייתן לדבר לשבור את רוחו. כמו כן ייסורי הגוף שאפפו אותו שנים רבות, כשלא אחת אמרו טובי הרופאים שאבדה תקוותו לצאת מאותם מצבי סכנת חיים בהם היה, אך בחסדי שמיים זכה להמשיך בהרצת התורה עוד תקופות ארוכות. (מתוך 'לקראת שבת')

המקובל הרב יצחק (דיבה) כדורי זצ"ל המכונה "זקן המקובלים": נולד בשבת, תשרי ה'תרס"ב (1902) בעיראק. גאון אדיר בנגלה ובנסתר. בעל אהבת ישראל עצומה. נחשב כבר בגיל 17 לעילוי, כאשר סיים את הש"ס, ודרש בפני גדולי חכמי בגדד, והרבה לדבר על נושאים מתוך הקבלה. בסיום דבריו ביקשו לא להרבות בדרשות בעתיד מפאת חשש לעין הרע. עלה ארצה בשנת ה'תרפ"ב (1922) ולמד בישיבות "פורת יוסף" ו"שושנים לדוד" בירושלים. לאחר מלחמת השחרור עם נפילת העיר העתיקה, עבר הרב כדורי ללמוד בישיבת המקובלים 'בית אל'. התפרנס מעבודתו ככורך ספרים בשכונת הבוכרים בירושלים. בהמשך כיהן כראש ישיבת המקובלים "נחלת יצחק".

הקפיד על שמירת עיניים מופלגת. כשהכניסו אליו נשים, הן היו ניצבות תמיד רק מהצד, מעולם לא מול פניו. כאשר הרב היה הולך ברחוב, ניתן היה לראות, שמעליו שמיכה, כדי שלא יראה מראות לא כשרים. תלמידיו מספרים כי חזה אסונות רבים, כגון: **אסון התאומים ואסון הצונאמי.** **ניסים רבים מיוחדים לרב.** נתבקש בישיבה של מעלה במוצאי שבת קודש כ"ט טבת ה'תשס"ו (2006). חי כ-104 שנים. ציונו בגבעת שאול בירושלים.

אביו: ר' זאב דיבה. **אמו:** מרת תופאחה. **בנו:** ר' דוד. **בתו:** מרת חנה. **מרבתי:** הגאונים ר' אפרים כהן ור' סלמאן אליהו. **חברותא:** המקובל ר' דרזי שמואל. **נשותיו:** מרת שרה (זיווג ראשון), מרת דורית (זיווג שני).

יום אחד, בזמן קבלת קהל הופיעה אשה עקרה כבר 12 שנים. הרב אמר לעוזרו כי אישה זו הייתה אצלו לפני כשלוש שנים, וביקש ממנה לעשות דבר מה בכדי להיפקד. הרב ביקש מעוזרו לשאול את האישה מדוע לא עשתה את מה שאמר.

עוזר הרב פנה לאישה ושאל אותה אם היא הייתה כאן לפני כשלוש שנים. תדהמה רבה אפפה את האישה והיא אמרה "כן, איך אתה יודע?" בתמיחה. העוזר שאל: "מדוע אינך מקיימת את דברי הרב, הרי גם אז ביקשת להיפקד והרב בפירוש אמר לך מה לעשות!".

האישה היתה מזועזעת עד עמקי נשמתה אמרה: "איני מאמינה במה שהרב אמר, ואיני מבינה איך יתכן שאני אפקד אם אעשה זאת!". עוזר הרב פנה לרב ואמר, לאישה קשה לקיים את מה שאמרת, האם הרב יוכל לתת לה תיקון אחר? הרב ענה "לא, זהו התיקון שעליה לעבור. אם תבצע אותו היא תיפקד, ואם לא- אזי היא תמות ערירית ללא בנים".

עוזר הרב פנה שוב לאישה ואמר "גברתי, הרב אמר שזהו תיקון! האם את מוכנה לעשות אותו כלשונך?", האישה אמרה "כן, אם כך אני אבצע את מה שהרב אמר לי". **לשנה האחרת, אישה זו חבקה בן ובאה להזמין את הרב להיות סנדקו של הילד.**

אישה אחת הייתה ערירית וכל ניסיונותיה להורות עלו בתוהו, היא פנתה לרופאים אין ספור ועברה טיפולים רבים- אולם ללא הצלחה. בצר לה חיכתה

בתור לתורה כדי להיכנס לרב לצורך קבלת ברכה. תוך כדי המתנה החלה האישה לבכות בכי תמרורים. הצער, היגון, הניסיונות הכושלים ניסיונות במשך 14 שנים. הבעיות בבית עם בעלה. כל זאת ועוד עלו במחשבתה בעודה ממתינה לתורה. דמעות רבות זלגו מעיניה.

הרב פנה לעוזרו באומרו, **"אמור לאישה מדוע היא בוכה, הרי היא בהריון!"**. האישה בשומעה זאת כמעט התעלפה. היא אמרה "איני בהריון!" אולם הרב בשלו, "נברך אותך כי ההריון יחזיק מעמד, ובעזרת ה' תלדי בן זכר בריא ותזמיני אותי לברית המילה". האישה פנתה לבדיקות שאישרו כי היא בהריון ולאחר תשעה חודשים הזמינה את הרב להיות הסנדק בבית המילה.

במקרה אחר, פנתה אישה מעוברת לרב ואמרה לו, כי הרופאים אמרו שעליה לעבור הפלה, משום שתינוק זה ייוולד עם **תסמונת דאון** ואף נקבע מועד לביצוע ההפלה. הרב הביט באישה ואמר כי הרופאים טועים **והתינוק בריא ושלם.** נתן ברכה לאישה וכתב עבורה קמע וביקש ממנה כי תזמין אותו לברית. כאשר האישה פנתה לרופא הנשים בידיעה כי היא אינה מפילה את התינוק, הרופא החל לצעוק: "מדוע את רוצה ללדת עוד תינוק עם תסמונת דאון, לא מספיק לך צרות בחיים? האם את מודעת לסבל הרב שיעבור אותו תינוק? הפילי אותו והביאי תינוק אחר לעולם!".

אולם האישה בשלה, הרב כדורי ברכה ואמר שהכל יהיה בסדר. הרופא הסביר לה שוב כי התוצאות אינם משתמעות לשתי פנים וכי התינוק יסבול מתסמונת דאון. ואף צרח איך יתכן שרבי יתערב בנושא לא לו. אולם האישה בשלה. בהגיע עת האישה ללדת, **האישה ילדה את התינוק בריא לחלוטין.** הרופא ההמום אמר כי אינו מבין איך יתכן, אולם אין ספק כי זהו נס. והרופא פנה לרב לבקשת ברכה.

מסופר על זוג הגר בצפת, שבמשך עשר שנים שהם נשואים למגירת לבם לא זכו לפרי בטן. אי אפשר לתאר ולשער את העצבות והקדרות שאפפה אותם. התסכול הרב. כל מה שניסו, סגולות שונות, תפילות, בכיות, פניה לרבנים- הכל, ללא הועיל. לאחר מחשבה עמוקה ולילות ללא שינה, החליטו בני הזוג החלטה כואבת עד מאוד כי **עדיף לטובת שניהם, לפרק את הנישואים**, ולתת הזדמנות אחד לשני להקים בית חדש, ואולי כך גם יזכו לפרי בטן.

עוד בטרם עלה בידם לממש את כוונתם, רבינו הזדמן לצפת. האשה כששמעה את סיפורי הניסים הרבים שהתרחשו על ידיו, דחקה את עצמה לבקש ברכה בעוד עיניה זולגות דמעות. אחד האברכים הסובבים את הרב פנה לאשה: "מדוע את דוחפת?" אולם הרב אמר לסובבים: "עזבו אותה לנפשה". ובקול אבהי שאל: "בתי, מדוע את בוכה?". האשה גוללה את סיפורה העצוב על כך שהיא ובעלה נשואים מספר רב של שנים, אולם ללא ילדים, והיות וכך, הם החליטו להתגרש. הרב בשומעו זאת, אמר לה: **"השנה יהיה לך בן"**. ובאמת ברכתו של הרב התקיימה, ומאותה שנה, בכל שנה האשה ילדה. כיום, יש להם שישה ילדים.

אדם אחד שאחיו היה במצב קריטי פנה אל רבינו באמצעות פתק שמסר לידי השמש. היות ועמד חודש לפני נישואיו, ביקש בנוסף על הברכה לאחיו, גם ברכה לחתונה לבניין עדי עד. המזכיר יצא מחדר הרב, ואמר לו: **"רפואה שלמה. הזיווג האמיתי יבוא בקרוב"**. ענה לו הבחור: "על מה הרב מדבר, מה זה הזיווג יבוא בקרוב? כבר קבעתי תאריך לחתונה!". לאחר ימים ספורים בלבד השידוך התפרק, ולאחר תקופה של שבוע ימים בלבד הכיר את בת זוגתו עימה בנה בית. אחיו, הבריא לחלוטין לאחר ימים מועטים.

יום אחד, הרב הגיע לברית, ומשום מה ביקש: **"אני מבקש, שהיום אף אחד לא יצלם אותי"**. אנשים רבים נכחו באולם, ואף אחד לא הבין מדוע הרב מבקש. רבים לא שמעו בקול הרב וניצלו את ההזדמנות לצלם. לאחר מכן, ניגשו האנשים הרבים לפתח את התמונות, אולם לכל האורחים הרבים שצילמו את הרב נכונה הפתעה, אף אחת מבין התמונות לא יצאה, כל התמונות בהם הופיע הרב נשרפו.

הרב משה כהן סיפר: "אחד בא לרב לבקשת ברכה. הרב שם את ידו על ראשו, ולתדהמתו בירך אותו שימצא את זיווגו. אחד מהאנשים שהיה ליד הרב, אמר לו: "הרב, הוא לא צריך ברכה לזיווג, הוא נשוי!". אולם הרב התעקש ואמר: "הוא צריך", והמשיך לברך אותו. לאחר פרק זמן קצר התאלמן האיש ואז הבינו בדיעבד כי הרב רואה למרחקים, מדוע הרב בירכו לזיווג".

הרב ישראל גליס מנאמני בית הרב, סיפר על עיתונאי מפורסם שומר תורה ומצוות, שנכנס לרב לקבל ברכה. כשנכנס, לחש הרב באוזניו: "הוא לא יהודי!". נדהמת, מדובר בעיתונאי דתי. לחשתי לרב: "הוא שומר תורה ומצוות". לאחר כמחצית השנה, העזתי וסיפרתי לעיתונאי והאיש אמר שהרב צדק. והוסיף: **"אני גר צדק, ובאותו הזמן, התברר שהגיוור שעברתי לא היה כהלכה, והיום כבר התגיירתי כראוי"**.

באחד הפעמים הגיע אל הרב ערבי מירדן, וביקש שהרב יתפלל כי יזכה לפרי בטן. הרב נענה להם, ואכן לאחר נולד להם בן זכר. הערבי הגיע לרב כדורי להודות לו, ובאותה הזדמנות הודיע לרב כי קרא את שם הפעוט בשם **"יצחק"**, על שם הרב היהודי מירושלים. הסיפור התפרסם בירדן וגרם לקידוש שם שמיים גדול מאוד.

מובא בספר 'תולדות חכמי ירושלים' חלק א', סיפורים מופלאים על הרב: ידוע כי הרב הושיע רבים ופקד עקרות רבות הן בברכותיו, הן בקמעיו והן בעובדה שהיה צם ימים רבים למען אנשים אלו כאשר ראה כי ברכתו אינה מספיקה. פעם אחת פנה אבא לרב וסיפר לו כי **בנו חולה מאוד ל"ע** ובהתייעצות עם פרופסורים מהשורה הראשונה מבית החולים "הדסה עין-כרם בירושלים" הביעו הללו את דעתם כי **בנו חייב לעבור ניתוח מסובך ומסוכן**. הרב ענה לו כי אין צורך בניתוח, ושוב שאלו האב בפעם שנייה, **והשיב הרב שלא צריך**, האבא היסס והחליט בסיכומו של עניין לשמוע לפרופסורים. והנה, לפני הניתוח עשו עוד בדיקה וגילו בצילום שאין צורך בניתוח, ואז נודע שהרב צדק ברוח קודשו.

אישה חלמה והנה בחלומה היא רואה אדם בעל הדרת פנים המספר לה כי היא מתבקשת לעזור לבעלה כדי שתציל אותו בעולם האמת מצער ומסבל שהם מנת חלקו. האישה שהאמינה בלבה שאין מדובר בחלום שווא רצתה לעזור לבעלה שם בעולם האמת, החליטה לגשת לרב כדורי היות ושמעה שרבים שפנו אליו נושעו. לפני שנכנסה אל חדרו של הרב ראתה את תמונתו של הרב תלויה על הקיר, וממש חישה להתעלף מהתרגשות בקוראה בכל רם לסובבים: **"זה הרב אשר ראיתי בחלום!"**.

כשחיפשו שטח בניה לקנייה לשיבה, בתחילה ניסו ללכת יחד עם הרב לשכונת גוש 80 בירושלים, היות והקבלן אמר שמצא מקום מתאים למתחם הישיבה. הרב התבונן במקום ולא רצה לקנות את השטח אלא הסתובב בשכונת הבוכרים ובחר את המגרש ברח' דוד פינת רחוב פישל באומרו: **"זה המקום נראה לי"**. לאחר זמן הקבלן בדק ואמר שאותו מקום הראשון בגוש 80 הסמוכה, היה מקום קבורה. הרב חיך ואמר: **"ידעתי"**.

פעם אחת הגיע אל הרב איש עסקים אמריקאי שביקש עצה ותושייה מהרב בדבר עסקה מסוימת. לתדהמת לבו אמר הרב: **"אני לא יודע על העסקה, אבל אל תחזור לפני שבת לניו-יורק"**. איש העסקים התפלל מן התשובה וחשב שהרב לא שמע את השאלה, ולכן חזר שוב על שאלתו. שוב ענה הרב את אותה התשובה. הבין האיש כי יש דברים בגו ואמר: "הרב, יש לי כרטיס להיום בלילה"- "ימחלו לך על זה". כשיצא, החליט לבסוף לשמוע לדברי הרב. כל זה התרחש ביום שלישי. לאחר השבת, כשהוא היה כבר בדרכו לארצות-הברית, התברר לו ממה ניצל. משרדו של איש העסקים היה ב'מגדלי התאומים' והיות והוא לא היה במשרד, לא היה אף אדם אחר מבין עובדיו במשרד באותו היום, כי לא היה להם מה לעשות בלעדיו. בדיוק באות הבוקר התרסקו הבניינים, אבל נפגעים בנפש לא היו.

הרב היה נוסע לטבריה לכנרת ביום ה' באב, יארציט של האר"י הקדוש, והיה מפליג באונייה והיה מכוון את רב-החובל ואומר לו ימינה או שמאלה עד שהיה מגיע למקום ששם **"בארה של מרים"**, והיה לוקח משם מים וגם האנשים שהיו איתו והיו מברכים ושותים ורואים ניסים ונפלאות.

ידוע ומפורסם הסגולה שמי שטובל במקווה של האר"י הקדוש בעיר צפת, לא ימות בלי תשובה. מספרים תלמידיו של הרב שהיה במסעותיו לגליל מגיע למקווה, המים היו קרים מאוד, והיו הסובבים איתו חוששים להיכנס מפאת הקור העז, אבל הרב היה לוחש מספר דברים והמים היו נהפכים למים חמים ונעימים לטבילה, אבל כשהרב היה יוצא מהמים, היו נהפכים לקרים כבתחילה.

מובא בספר 'תולדות חכמי ירושלים' ח"א סיפורים מופלאים על הרב: פעם ידיד מחו"ל ביקש מאחד העסקנים לבקש מהרב ברכה עבור אשתו שחלתה ל"ע במחלה האיומה. כאשר הגיע לרב, עוד לפני שפתח את פיו, כדי לומר בשביל מה הגיע, אמר הרב: "היא לא הולכת צנוע!". מיד התקשר לידידו ודיווח על השתלשלות האירועים. כששמע הידיד, הודה, כי אשתו לא מקפידה ללכת עם מטפחת בביתה. ומיד, תוך כדי השיחה נטלה את המטפחת ושמה על ראשה. כשחזר העסקן לרב, הביט בו הרב ואמר: "טוב, היא כבר קיבלה על עצמה והקב"ה יעזור". לאחר מספר חודשים בודדים המחלה חלפה כלא הייתה.

על ידיעתו המופלגת בש"ס ובפוסקים מספר הרב גליס: "פעם ביקשתי אותו, שילמד איתי 'מסכת סנהדרין' שלמדו אותה עת בישיבה בחברון, והוא הסכים. ואז התיישב הרב ליד השולחן, כשאני מחזיק את הגמרא והקראתי אותה. אחר כך ביקש הרב, שאקרא את רש"י. בתוך הדברים העזתי לבחון את הרב ודילגתי על שתי שורות ברש"י. לתדהמתי, הרב אמר: "דילגת על שתי שורות" ואז הבנתי, שגם בלימוד הנגלה הוא בקיא מופלא.

זמן קצר לאחר נישואיו השניים של הרב, ניגש אחד העסקנים וסיפר לו כי דיברו בחדשות על רעידת-אדמה האמורה לפקוד את אילת בשעות הקרובות. על אתר אמר הרב לו כי ילך וישכור ספינה. כשהיו בים, הרב התפלל זמן רב, ובהמשך הרב סימן בידי מעין 'לך מכאן' ואמר: "העברתי את הרעידה לירדן", ובאמת תוך מספר שעות התרחשה רעידת אדמה בשטח הירדני.

הרב התייחס לכולם בהארת פנים. מספר הרב בן טוב: "לפני כ-30 שנים בהיותי חילוני סבלתי מבעיה רפואית קשה. הצעת הרופאים הייתה לגשת לניתוח, ואז מישהו סיפר לי על הרב כדורי. אמרתי לעצמי "מה יש להפסיד?", ניגשתי אל הרב. הרב לקח שלושה תפוחים וחרט עליהם שמות מלאכים ואמר לי לאכול. מאז הבעיות נעלמו כלא היו. מאז התקרבותי וחזרתי בתשובה והפכתי להיות אצלו בן בית".

בריאותו המופלאה של הרב לא נפגמה על אף התעניות הרבות שערך. מעבר לתעניות הקבועות שלו היה צם תעניות רבות שלא היה להם הסבר, ולרוב זה כשראה כי צרות רח"ל אמורות להתרחש. מדובר גם בצרות של הכלל וגם בצרות פרטיות, שהיה צם הרבה, מבלי שידעו על כך. את הצומות חשפו אנשי ביתו במקרים בהם היה יושב בבריתות, והיה מסרב לאכול, ואז היה נודע הדבר, הרב צם היום. כשהיה מגיע אליו מישהו לבשר שנושע בזכות ברכתו, לעתים היה פולט: "כן, צמתי גם עבורך". אבל בדרך-כלל האנשים, שלמענם הרב צם, לא היו יודעים על כך, אבל כשראה שלא מספיקה ברכתו, היה צם ואפילו צומות רבים.

פעם ביקש ר' יונה סוסנה מרבינו שיכתוב לו קמיע עבור אדם, שהיה זקוק לישועה. "זה לא פשוט לכתוב קמיע", אמר הרב, "צריך כוונות וייחודים". הצדיק השקיע שעות רבות, ישב ליד השולחן ועשה את כל הכוונות. אשתו, לא ידעה, מה הוא עושה, וקראה לו לאכול. מכיוון שכל הגיגיו של הרב היו בקמיע, לא הרגיש בשאלת אשתו. כשלא השיב, דאגה לבריאותו ניגשה אליו, נתנה מכה על השולחן באומרה: "האוכל מתקרר, מדוע אתה לא בא?". מעוצמת המכה בשולחן, הקסת עם הדיו רעדו, הדיו נשפך על הקמיע. אני לא ידעתי איפה 'לקבור את עצמי', והנה הרב צוחק ואומר: "היא יודעת מה שהיא עושה", ולא כעס על אשתו כלל וכלל, למרות שנאלץ להשקיע שעות רבות כדי להכין את הקמיע בשנית.

הרב הגאון משה יהושע יהודה לייב דיסקין זצ"ל - המהרי"ל דיסקין והרבי מברסק: נולד בגודנו (בליטא) בשנת תקע"ח (1818) למשפחה יהודית-ליטאית. בשנת תר"מ (1880) הקים את ישיבת "אוהל משה" ואת בית-היתומים "דיסקין" מנדוניה של כ-40,000 זהובים שהביאה אשתו השנייה. רבה של ירושלים ופוסק. נפטר ב-כ"ט טבת תרנ"ח (1898) בירושלים. ציונו בהר-הזיתים. חי כ-80 שנים.

בגיל 14 התחתן לראשונה ועבר לבית חותנו. קיבל סמיכה בגיל 18. בין השנים תר"ד עד שנת תרמ"ז (1844-1887) שימש כרב בקהילות מרכזיות ברוסיה: במינדזיץ פודלסקי, קובנה, לומז'ה, מינסק, שקלוב וברסק. בהיותו בן 25 ירש את כיסא הרבנות של אביו בלומז'ה. הרב לא חת מפני איש ולאורך כל שנות פעילותו גורש ונרדף ממקום למקום.

בלומז'ה העליב בפומבי את אחד מעשירי הקהילה בגלל חשד של חילול שבת, כתגובה נרדף על ידיהם ואולץ לעזוב את המקום. בקובנה סילק בשל התנהגות בלתי-הוגנת את חוכר המס הממשלתי על הבשר הכשר, שהיה מקורב לשלטונות. כתגובה סולק על ידי השלטונות מהעיר. בעת היותו בברסק אירע סכסוך גירושין בין זוג. האישה רצתה גט והבעל הסכים בתנאי שהיא תשלם לו סכום גדול בתור 'פיצוי' ותפקידו אצל הרב.

הגט ניתן, אך הרבנית החזירה לאישה את הכסף, מכיוון שראתה זאת כסחיטה. הגרוש תבע את הרב בשלטונות והלה נאסר באשמת מעילה באימון. בשל מעשה זה היו צפויים הרב ואשתו להישפט ולהישלח לסיביר לעבודת פרך, ורק תמורת שוחד גדול הצליחו להוציאם מבית-הסוהר ולהבריחם מרוסיה לא"י. ב-כ"ט תמוז תרל"ז (1877) הגיע לירושלים, הפך להיות מנהיג עדת הפרושים. בארץ קיבל את הכינוי "הרב מברסק" ע"ש מקום רבנותו האחרון. **מספריו: יאהל משה - שו"ת יפני משה - חידושים לספר שמות ולאגדות חז"ל.**

אביו: ר' בנימין-רבה של וולקוביסק. **אשתו:** בת הרב ברוידה, רבה של וולקוביץ. התחתן פעם שנייה.

פעם אחת הרב ישב בחדרו בברסק. על שולחנו היו מונחים מכתבים רבים מכל קצווי העולם. מכל רחבי תבל נשלחו אל הרב שאלות. והרב בסבלנות אין קץ היה פותח את המכתבים ועונה לשאלותיהם. באותו זמן נשמעה נקישה על הדלת ולאחר קבלת האישור נכנס שוחט העיירה בשם יהודה, יהודי צעיר לימים, שהיה מקורב מאוד לרב. תוך כדי שיחה פתח הרב מכתבים נוספים. "אתם רואים מכתב זה?", שאל את השוחט, "מכתב זה הגיע מאמריקה. שם יש מחסור חמור בשוחטים מנוסים ויראה שמים. הם מתחננים שאשלח להם שוחט. אולם אין לי שוחט לשלוח לשם". לאחר דקות ארוכות יצא השוחט מבית הרב מהורהר. הוא מבורך בילדים רבים והפרנסה מצומצמת בקהילה ענייה כבריסק. עופות ובשר היו מצרך נדיר ואין לו עבודה מספקת כדי לפרנס את משפחתו. והנה עלתה במחשבתו פיתרון לכל בעיותיו...

בביתו, אשתו של ר' יהודה ממתינה לבעלה, אולם בעלה לא שב. ביקשה מבנה הגדול אברהם לגשת לבית-הכנסת ולחפש את האב. לבנה השני, יעקב ביקשה לחפשו במקום אחר. כשחזרו הילדים הלילה כבר ירד, והאבא לא מצא. בייאווה, פנתה לביתו של הרב, שמא בעלה שם. אולם לאכזבתה הרבה הוא לא היה שם. "כבוד הרב", בכתה בכי מר, "בעלי יצא מהצהריים ועדיין לא שב. חיפשנו אותו בכל מקום אפשרי ולא מצאנו אותו. אני חוששת שמא קרה לו אסון חלילה!". ר' יהושע שקע במחשבות ולאחר דקות ארוכות הרים זוג עיניים ואמר בכאב: "חושש אני שבעלך החליט לנסוע לאמריקה" אמר לתדהמת אשת השוחט.

"אמריקה?", מלמלה האשה ולא מאמינה. "מה יש לו לחפש שם? כאן יש לו בית, משפחה וילדים. מדוע עזב ולא אמר מאומה?". האשה החלה לבכות ללא הפוגה כשהיא איננה מאמינה למשמע אוזניה. הרב המתין קמעה ואמר: "בעלך היה כאן היום בצהריים, כשהייתי עסוק בלענות על המכתבים השונים. הזדמן לידי מכתב מקהילה הנמצאת באמריקה המחפשת שוחט. סיפרתי זאת לתומי לבעלך. כמדומני כי החליט לעשות מעשה ונסע לשם להיות שוחט" אמר בעצב.

האשה קיבלה את הבשורה בכאב מר. אמריקה של אותם הימים קול התורה לא היה נשמע בה. ריקה כמעט מכל תוכן רוחני והסכנה להתבוללות הייתה עצומה באותם הימים. עד מהרה השמועה פשטה כאש בשדה קוצים. הכל דיברו על מעשהו של השוחט. "יהודה עזב את אשתו וילדיו ונסע לאמריקה!" אמרו. כל יהודי העיר נבהלו למשמע הדברים. אך מי שלקח זאת על מצפוניו היה ר' יהושע. הוא חשש כי בשל דבריו קרה הדבר. ומאותו יום התחיל להתפלל על רוחניותו של יהודה השוחט. בכל יום היה מזכיר אתו בתפילתו, מתחנן בפני הקב"ה שיישאר ברמתו הרוחנית ולא ירד חלילה לשאול תחתיות.

הזמן חלף וכעבור שנה התקבל בביתו של יהודה מכתב. אכן, צדק ר' יהושע בהשערותו, יהודה נסע לאמריקה. במכתבו, ביקש השוחט מאשתו ומילדיו לבוא אליו, אל מעבר לים. הוא גם צירף למכתבו סכום כסף לא מבוטל. "מה אני אמורה לעשות כעת?" תמהה האשה. "האם כדאי לנסוע אליו או שמא אם אסרב הדבר יזרזו לשוב הנה". בסיכומו של עניין פנתה לרב והרצתה את ספקותיה. "חושב אני כי עליכם להצטרף לראש המשפחה", השיב הרב לאחר מחשבה ארוכה. "על אף המצב הרוחני הירוד שם, לעניות דעתי עליכם לנסוע ולהתאחד בשנית. שתהיה לכם נסיעה טובה", ברכם. מאותו יום היה לר' יהושע רשימת שמות נוספים להזכיר בתפילתו- האשה והילדים.

לימים, עלה השוחט לארץ עם משפחתו. אז שמע להפתעתו, כי גם הרב מברסק, רבינו נמצא בירושלים. התרגשות עצומה אחזה בו. זיכרונות מימים עברו הציפוהו והוא יצא לבקר את רבו. בלב פועם נקש על דלת הבית. הרבנית פתחה את הדלת, ומיד זיהתה את העומד בפתח. "ר' יהושע", קראה בהתרגשות לבעלה. "אתה כבר פטור מאחריות! הם כבר פה!". כאשר שמע יהודה את סיפור הדברים- הוא הבין הכל. רק עתה הבין כיצד הוא דווקא מכל חבריו ביבשת אמריקה החזיק בתורתו. כיצד לא נסחף אל ההבל למרות כל הניסיונות הקשים שעבר. מדוע הוא נשאר בלבושו החרדי ולא שינה את השקפתו. היה זה בכוח תפילתו של רבינו הגאון והצדיק. (עלינו לשבח)

האדמו"ר הרב ירחמיאל ישראל יצחק דנציגר מאלכסנדר זצ"ל - נולד להוריו כבן בכור בשנת ה'תרי"ג (1852) בעיר טורצין. נקרא על שם רבו של אביו, הרה"ק ר' ישראל יצחק האדמו"ר הזקן מוורקא. עיקר חינוכו הגיע מאביו שהשריש בו את מידת ענוותנותו המופלגת והיה לוקח אותו בנסיעותיו לאדמו"רים מוורקא ומביאלא. בצעירותו חלה ובעקבות זאת הוסיפו לו את השם ירחמיאל. כשהיה בחור צעיר היה פרוש ביותר ובקי בש"ס בבלי וירושלמי, זוה"ק ומדרשים, שו"ע ופוסקים כאחד הגדולים אשר בארץ. נחן במח חריף ובזיכרון יוצא מגדר הרגיל. העיד על עצמו כי זכר את לשון הגמ' גם לאחר עשרות שנים ואף את צורת הכתב. לאחר פטירת אביו ב-י"ד בשבט ה'תרנ"ד (1894) מונה כאדמו"ר השני בשושלת אלכסנדר. רבים פנו אליו ונושעו. תחת הנהגתו חסידות אלכסנדר הגיעה לשיא פריחתה ומנתה רבבות רבות של חסידים. חסידיו אמרו עליו שהיתה לו חכמת שלמה המלך. גאון בנגלה ובנסתר. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. בעל אהבת ישראל מופלאה. מסופר כי ידע בע"פ את כל שמות אלפי חסידיו יחד עם נשותיהם וילדיהם ואפילו ידע לזהות את כתב-ידם ב'פתקא' שהוגשה לו, כל זאת כשתחת ידו עוברים מאות אלפי פתקאות בשבוע.

לרבינו לא נולדו ילדים. רבינו היה נוסע לצדיק ר' יעקב אריה מרדזימין שיברכו שיזכה לזרע בר-קיימא. פעם אחת ר' יעקב אריה אמר לחסידיו: "מה רוצה בנו של הרב מגריצא, הרי הוא נשמת האור החיים הקדוש, (שלא היו לו ילדים) וכיצד יהיו לו ילדים?". נפטר ב-כ"ט טבת ה'תר"ע (1910). ציונו באלכסנדר שבפולין לצד אביו. בהלווייתו השתתפו עשרות אלפי אנשים מכל רחבי פולין והיה אבל גדול מאוד. יהודים הלכו ברגל עשרות קילומטרים כדי להגיע להלוויה. בלאדז' אי אפשר היה להשיג באותו יום כרכרות או כל אמצעי תחבורה אחר. הגויים מהעיר אלכסנדר סיפרו כי אחרי ההלוויה הוציאו **מהשלג אלפי ערדליים שנפלו מרגלי היהודים**. בשעת ההלוויה ניגש אדם אל אחי רבינו (ה'תפארת שלמה') ונתן לו תיבה ואמר: "יש כאן עפר מ'אור החיים' הקדוש". לאחר שנטל את התיבה האיש נעלם תיכף ומיד. חי כ-57 שנים. ציונו בפולין.

אביו: ר' יחיאל דנציגר (האדמו"ר הזקן מאלכסנדר). **אימו:** מרת רויזא מינדל. **סבא:** ר' שרגא פייבל מגריצא (מצד אביו- כיהן כאדמו"ר מוורקא והיה מחסידי ה'חזקה מלובלין', היהודי הקדוש מפשיסחא ור' שמחה בונם). **אחיו:** האדמו"ר ר' בצלאל יאיר, האדמו"ר ר' שמואל צבי (בעל ה'תפארת שמואל'. הוכתר אחרי פטירת רבינו כאדמו"ר השלישי בשושלת חסידות אלכסנדר והקים על שם אחיו את רשת הישיבות 'בית ישראל' בפולין שבהן למדו אלפי תלמידים). **מרביתיו:** הצדיקים אביו, ר' יחיאל דנציגר, ר' יעקב אריה מרדזימין. **מספריו:** **יישמח ישראל** - על התורה והמועדים (נחשב כספר יסוד בתורת החסידות המעשית. הודפס כשנה אחרי פטירת הצדיק ע"י אחיו בעל ה'תפארת שמואל'. תוספת המובאת בסוף הספר בשם 'מאורן של ישראל' נכתבה ע"י ר' יהודה משה טיברג האדמו"ר החמישי בשושלת החסידות, והם מאמרים ששמע בעצמו מפי רבינו).

ר' משה בער במשניץ סיפר: היה איש אחד סוחר יערות שהתרושש ואיבד את הונו עד שכל רכושו היה מאה וחמשים ר"כ. היה לו בן אילם כבן שבע שנים. חסידי אלכסנדר יעצו לו בגודל רחמנותם שיסע לרבינו הק' לאלכסנדר ויקח איתו את בנו האילם. כשבא לרבינו, הצדיק קרא את הקוויטל ואמר לו: "מדוע איחרת עד כה בדבר בנך ולא דרשת ברופאים? אבל מה שעבר היה והשי"ת ישלח רפואה שלימה". לגבי שאלתו אם יעשה חנות ובה ימכור מאכלים רבינו השיב לו שלא ינסה לסייע להשי"ת אלא ימשיך לעסוק במסחר יערות. האיש השיב לו כי בסכום שנשאר לו אי אפשר לעסוק במסחר. רבינו הקדוש אמר לו: "אני מצווה אותך שתעסוק הלאה במסחר היערות ותצליח דרכך". האיש שמע את הדברים, יצא מחדר הצדיק ונסע לביתו. האיש היה מקטני אמנה. כשהגיע לבית בנו האילם התחיל לדבר.

זה היה לו לאות כי דברי רבינו יתקיימו. אחרי מספר ימים הוא פגש את הממונה מהממשלה על היער. הממונה אמר לו: "יש לי עסק טוב עבורך שתוכל להרוויח אלפים רבים. לפני מספר ימים היתה רוח סערה שעקרה אלפי אילנות. תוכל לקנות אותם עבור אלף וחמשה מאות ר"כ אבל תן לי ערבון מאה ר"כ. בהמשך תיתן לי את ההפרש". האיש עמד נבוך ומשתומם ומחריש לדעת אם ה' הצליח את דרכו והסכים. הוא צירף עוד כמה סוחרים שישתתפו איתו **והרוויחו יותר מחמישה עשר אלפים ר"כ**. (תפארת ישראל)

פעם אחת אב"ד ביאלה הגיע לאלכסנדר ונתן קוויטל לרבינו. בתוך קריאת הקוויטל רבינו שאל אותו אם זוגתו איננה בקו הבריאות. האב"ד השיב לו: "ב"ה היא בקו הבריאות". רבינו ישב על הכיסא בדביקות נפלאה, עיין בקוויטל ואמר לעצמו: "אין אני רואה כל". הדברים היו לפליאה בעיניו כי כשנסע מביתו אשתו היתה בריאה. כשבא לביתו ראה כי רבינו צדק ואשתו דורשת ברופאים במשך זמן והתרופות לא הועילו לה. כשראה כך, הוא נסע לאלכסנדר ואמר לרבי שיש לו עוגמת נפש שהרבי קרא לו מן הקוויטל שהיא חולנית ומקודם היא לא ידעה מזה. הוא מבקש כי רבינו יקרא לו מן הקוויטל שתשוב לאיתנה. הצדיק אמר לו שיספר לו הכל באריכות מה שהיה והאציל את ברכתו עליה.

אחרי כן ציווה שתיסע לקראקא לרופא מומחה. נסיעה כזו עלתה דמים מרובים, כי היה עליו לנסוע מחוץ למדינה. עם כל זאת הוא שמר את פקודת רבינו ונסע איתה. הרופא ציווה עליה לנסוע למרחצאות ונתן לה רשימה של תרופות. לצערו לא היה בידו מספיק כסף. אפילו לנסוע עוד הפעם לאלכסנדר לא היה בידו. הוא כתב מכתב ארוך לרבינו ושם שפך מרת נפשו ושיח לבבו. הצדיק שלח לו מכתב חזרה: "אני מצווה אותך רק לנסוע ולא לציית לרופא. נסיעה זו היא די בעבורכם". כאשר רבינו פתר כן היה, כי היא שבה לבריאותה ולאיתנה, ולא ידעה עוד מאז שום חולי.

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב מאיר חדש הלוי זצ"ל

הגאון הרב מאיר חדש הלוי זצ"ל- נולד ב-כ"ז שבט ה'תרנ"ח (1898) בעיירה פאריץ' (כיום בלארוס). בגיל 11 התחיל ללמוד בישיבה לצעירים בשקלוב. לאחר שנתיים נכנס ללמוד בישיבת סלבודקה. כשהיה בן 16 שנים אביו עבר לארצות הברית במטרה להביא לשם את שאר בני משפחתו, אבל מלחמת העולם הראשונה שפרצה אז הפרידה ביניהם. לאחר תקופה נפטרה אימו בפתאומיות והוא היה צריך לדאוג לכל מחסורם של אחיו ואחותו הקטנים. בזמן המלחמה הועמד בפני כיתת יורים רוסית, לאחר שנתפס ללא תעודות, אבל הוא ניצל בנס. בשנת ה'תרפ"ו (1925) עלה לארץ ישראל והצטרף לקבוצת בחורים, שפתחה את סניף הישיבה בחברון. הורשה להיכנס לשיחותיו של 'הסבא מסלובודקה' למרות שהיה צעיר. במאורעות ה'תרפ"ט (1929) ניצל בנס, כשהוא שכב מתחת לגופות חבריו.

בשנת ה'תרצ"ו (1936) לאחר פטירת המשגיח ר' יהודה לייב חסמן, התמנה כמשגיח בישיבה, תפקיד בו שימש למעלה מיובל שנים. בשנותיו האחרונות כיהן גם כמשגיח בישיבת 'עטרת ישראל', שהוקמה ע"י חתנו, ר' ברוך מרדכי אזרחי גם שימש כמשגיח בישיבת 'אור אלחנן' שבראשות בנו, ר' משה מרדכי. בנוסף מסר שיחות בישיבת 'תפארת התורה'. נפטר ב-כ"ט טבת ה'תשמ"ט (1989). חי כ-91 שנים. ציונו בחלקת ישיבת חברון בבית הקברות בהר הזיתים. בנו, ר' משה מרדכי, הקים לזכרו את ישיבת 'כנסת מאיר' בראשון לציון. רח' הרב מאיר חדש בשכונת רמת שלמה ובשכונת רמת מאיר במודיעין עילית נקרא על שמו.

אביו: ר' בן-ציון. **אימו:** מרת מחלה. **אשתו:** מרת צביה (בת ר' נפתלי מנחם הוטנר, מרבני איישישוק). **אחיו:** ר' דוד (שימש שנים רבות כר"מ בישיבת הישוב החדש). **מרביתיו:** ר' פסח פרוסקין, ר' נתן צבי פינקל (ה'סבא מסלובודקה'- רבינו היה תלמידו המובהק), ר' אברהם גרודז'נסקי הי"ד (משגיח ישיבת 'כנסת ישראל' בסלובודקה). **מתלמידיו:** חתנו ר' ברוך מרדכי אזרחי, ר' אחיקם שבח (ראש ישיבת 'אור אלחנן' לצעירים בטבריה), ר' ישעיהו הדרי (ראש ישיבת 'הכותל'), ר' יעקב בצלאל זולטי (רבה של ירושלים), ר' יצחק חיים פרץ (רבה של רעננה), ר' דוד אברהם (ראש ישיבת 'בנין אב'), ר' מתתיהו שטרן (מנהלה הרוחני של ישיבת 'נתיבות חכמה' בירושלים), ר' צבי דיאמנט (מנהל רוחני בישיבת 'אור ישראל'), ר' שמעון פוחוביץ' (מנהל רוחני בישיבת 'בית מתתיהו'). **בניו:** ר' אהרון (חתן ר' חיים זאב פינקל, מכהן כמשגיח בישיבת 'מיר'), ר' משה מרדכי (שימש כראש ישיבת 'אור אלחנן'), ר' נפתלי (חתן ר' פסח קוקיס, מכהן כמשגיח בישיבת 'אור אלחנן'), ר' יוסף (חתן ר' נחום קסטנר, ר"מ בישיבת 'מיר'), בתו מרת שולמית (נישאה

לר' ברוך מרדכי אזרחי, ראש ישיבת 'עטרת ישראל'). **מספריו:** לאחר פטירתו יצאו כמה ספרים ע"י תלמידיו: **אור חדש** **מאורות יקובץ שיחות וועדים יקונטרס פורים מאיר נתיבות אור מאיר אור עולם**- פורים וחנוכה.

תלמיד סיפר, שבמשך תקופה ארוכה התארח בבית רבו, הגה"צ רבי מאיר חדש הלוי זצ"ל, וסעד על שולחנו. כמובן שבתקופה זו, ספג התלמיד יראת שמיים והכוונה לחיים. דבר אחד נחרט בליבו במיוחד: כל יום, כשהרבניתי הייתה מגישה את האוכל לפני הרב, הרב בירך אותה מכל הלב על הטובה העצומה שעשתה עימו, בכך שטרחה להכין את האוכל ולהגישו לפניו. אותו תלמיד הוסיף: אומנם הרב מעולם לא שכח להודות לרבנית על כך, אבל לא היה לו די בכך. **בכל יום המילים היו שונות ומלאות חן, וכלל לא דמו לדברי התודה שהרב אמר לאשתו אתמול...**

המשגיח לא היה אז אברך צעיר. כבר עברו למעלה מחמישים שנה מהחתונה! בכל זאת לא נס ליחה ולא פג טעמה של ה'תודה' שאמר לאשתו. התלמיד סיפר: היה זה עבורי מסר מאלף שאין כמוהו. ראשית, לא לשכוח להודות. שנית, לא לחזור על אותן מילים. אם הנוסח שגרתי, זה מוכיח שלא חושבים על מה שאומרים אלא התודה יוצאת באופן אוטומטי. צריך לחדש ולהוסיף. לא לשכוח שאף אחד לא חייב לעשות לנו כלום, ואם עושים מגיע תודה רבה על כך, ובצורה שאמר הרב. אם כך צריך להודות לאישה, על אחת כמה וכמה שיש לנו להודות ולהלל את בוראנו על כל החסדים שהוא עושה עמנו יום יום ושעה שעה. (מעובד מתוך 'עלינו לשבח')

כל תלמידי ישיבת חברון לדורותיהם ידעו שברגע שהמשגיח מחליט לסלק את אחד הבחורים מהישיבה, הרי שהחלטה זו היא סופית ולא ניתנת לשינוי. עד שהתקבלה החלטה לסלק בחור מסוים, המשגיח ישב על כך זמן רב, והיפך בזכות הבחור לכל הצדדים. רק לאחר שראה שאין אפשרות אחרת, החליט לסלקו מהישיבה.

נודע שהמשגיח קיבל החלטה לסלק בחור אחד בישיבה. כשחבריו הגיעו ואמרו לו זאת והציעו לו 'להתחיל לארוז את המזוודות', הוא אמר: "אתם תראו שהמשגיח לא יסלק אותי". הבחורים התפללו לשמוע זאת, אבל התכוננו לראות כיצד יפול דבר. לא עברו יום-יומיים והמשגיח קרא לבחור לבא לחדרו ושאל אותו:

"האם אתה יודע מדוע קראתי לך?". הבחור השיב: "כן, כי המשגיח רוצה לסלק אותי". המשגיח שאל: "האם אתה יודע מדוע אני רוצה לסלק אותך?". צריכים עכשיו לשבת בכיסא כדי לא ליפול מתשובת הבחור: **"המשגיח משועמם. אין למשגיח מה לעשות. היום מסלק אותי, ומחר יסלק מישהו אחר"**. המשגיח שמע את הדברים יוצאים מפי הבחור החצוף ולא סילק אותו.

רבינו לא עשה דבר בהנהגת הישיבה אם היו לו נגיעות עצמיות במעשה ההוא. אחרי שהבחור הסורר פגע במשגיח בצורה כה חמורה, ר' מאיר חשש, שאולי בסילוקו מן הישיבה יתערב גם קמצוץ של נגיעה עצמית. **אולי הוא יסלק אותו גם מפני שפגע בו, ולכן השאיר אותו בישיבה.** בסופו של דבר הבחור שיפר את התנהגותו והפך להיות אחד המתמידים הגדולים. (ומתוך האור)

הגאון הרב יהודה בן מויאל זצ"ל - נולד בערך בשנת ה'תקפ"ח (1828) בעיר תאודונת שבמרקו. בילדותו משפחתו עברה לעיר מוגאדור. עוד בהיותו נער צעיר לימים שקד על התורה הקדושה בישיבתו של דודו הגאון רבי יעקב בן שבת זצ"ל תוך שהוא 'ממית את עצמו' באהלה של התורה. רבינו רחוק מהבלי העולם הזה. אודות רבינו העידו: **"עודנו נער סיים את הש"ס ונבחן על ידי גדולי העיר שמצאוהו מלא וגדוש, קנקן חדש מלא ישי"**. היות וכך, הוטלה על שכמו אדרת הדיניות וההוראה, בבית הדין הרבני שבקהילה היהודית בסאפי. בשנת ה'תקל"ז (1876) החל לשמש כדיין ומורה צדק בעיר מוגאדור. בשנת ה'תרל"ט (1878) נפטר הגאון רבי אברהם בן עטר זצ"ל שניהן ראב"ד מוגאדור ורבינו החל למלא את מקומו. רבינו היה למעשה ממשיך טבעי של שושלת המשפחה בכס הדיניות - ועל פי המסורת למעלה מעשרים דינים כיהנו במשפחת בן מויאל, עד לדורו של רבי יהודה. דאג לכל צרכיהם ולמחסורם בענווה ובשפלות ברך של בני קהילתו.

מלומד בניסים.

רבים פנו אליו ונושעו. בחודש אייר ה'תר"ע (1910) רבינו חלם והודיעו לו כי קרב יומו אולם נשמרה לו הזכות לזכות ולעלות לארץ הקודש. רבינו ביקש לעלות לארץ ישראל, אולם בני הקהילה ניסו להניא אותו באומרים: "רבינו כבר זקן, יהי לך שם טוב בארץ". אולם רבינו לא הסכים. רבינו מינה במקומו את בנו, חכם מסעוד שיכהן כאב בית-הדין ובחודש חודשים לאחר מכן, כ"ט טבת ה'תרע"א (1911) רבינו התארח לסעודה שלישית עם חברים מקשיבים מעדת המערבים. לפתע ביקש מהנוכחים: "קראו נא סדר קריאת שמע, כי בא מועד". תוך סדר הקריאה, בישוב דעת מופלג כדרכו בקודש, הסתלקה נשמתו למקומה. על ציונו כתבו את התארים המופלאים - אדמו"ר עטרות נר המערב. סבא דמשפטים. מאור הגולה... סבא קדישא חסידא ופרישא... קדוש יאמר לו. חי כ-83 שנים. ציונו בחלקת המערביים שבהר הזיתים שבירושלים.

אביו: הצדיק והחסיד ר' מכלוף (שימש כדיין ומו"ץ בעיר תאודונת שבמרקו). **אמו:** ממשפחת בן שבת. **נשותיו:** מרת רבקה (זיווג ראשון - נולדו להם חמישה ילדים), מרת קלרה (זיווג שני - נולדו להם שני ילדים). **מרבותיו:** אביו, הצדיק ר' מכלוף, הגאון ר' יעקב בן שבת (דודו), תלמידו של כ"ק הגאון רבי חיים פינטו הראשון. **מספריו:** **שבט יהודה** - שו"ת ודרושים (צאצאיו הוציאו את הספר לאחר כמאה שנים לאחר פטירתו. לאחר שקיבצו את כתב ידו).

פעמים רבות פנו אליו בני קהילתו. הם הפצירו בפניו שיתפלל ויעתיר בתחינה לבורא העולמים שיזכו לישועה קרובה. תפילתו של רבינו לא היתה שבה ריקם. בוח תפילתו שהיתה חביבה לפני המקום, נושעו רבים על ידו ובאורח פלא, בבחינת: "צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים". פעם אחת באו לפניו תושבי הרובע היהודי שבמוגאדור, והתנו בפניו את צערם כי בכל שנה ושנה, בתקופת גאות מי הים, עולים המים ומציפים כמה בתים ברובע והורסים את הבתים. כתוצאה מכך נותרים כמה משפחות עניות ללא קורת גג לראשם. רבינו מיד קם ממקום מושבו, לקח את המטה שבידו, יצא אל שפת הים. שם צייר קו בחול הרך ופקד בקולו: **"עד כאן תעבור"**. כמשפטו כן נהיה ומאותו היום המים לא הציפו את הבתים ברובע היהודים וליהודי המללאח היתה הרווחה.

מעשה שהיה אצל קונסולה של לונדון במוגאדור, יהודי בשם לומברוז, ששלח את בניו ללמוד את חכמת המתמטיקה באוניברסיטה שלונדון. לאחר מספר שנים שעשו חיל בלימודיהם שבו השניים לבית אביהם. כשחזרו, ביקש לבחון אותם ולעמוד על טיב חכמתם. נטלם אביהם והעמידם לפני שולחנו של רבינו. "בבקשה הרב", ביקש האב, "יבחן את בניי בחכמת החשבון". בניו צחקו בליבם, שכן מה לרב הישיש הזה העטוף בגלימתו, שלעולם לא זז מארבע אמות של הלכה בחכמת המתמטיקה? רבי יהודה ביקש נייר וקולמוס, והחל משרטט לפניו תרגיל מתמטי סבוך.

השניים ניסו במשך זמן רב לפתור את הבעיה - אך לא הצליחו. רבינו שרטט להם תרגיל שני, סבוך פחות מקודמו, הם ניסו לפתור את התרגיל. הפעם כבר גילו התמצאות כלשהי, אך לכלל פתרון לא הגיעו. לבסוף רבינו שרטט להם תרגיל שלישי - הפעם הם הצליחו לפתור את התרגיל. רבינו ישב וכתב בפניהם את הפתרונות לתרגיל הראשון והשני, ברגעים אחדים, לנוכח עיניהם המשתאות של הנערים ואביהם. לקיים מה שנאמר: "הפך בה והפך בה דכולה בה".

כשיבקש רבינו לעלות לארץ הקודש, בני ביתו שכרו פועל שיסייע באריזת המטלטלין ושאר חפצי הקודש שבבית הרב. הפועל, שלא נמנה על עדת נקיי הכפים, חמד מכלי בית הרב, ספרים וכלי כסף, והסתיר אותם בתוך שיפולי גלימתו. לימים, הוא פתח שולחן והציע ספרים למכירה בפומבי. האנשים שבדקו את הספרים גילו כי בחלקם מתנוססת חתימתו של רבינו. הם סברו לתומם כי מצבו הכלכלי של רבינו קשה והוא נאלץ למכור את ספריו. הם ערכו מגבית וכבר בו ביום שלחו לרבינו את הכסף. רבינו לא הסכים לקבל את הכסף וכריז כי אינו רוצה ליהנות מכספי ציבור, ואף אין בליבו קפיידא על הפועל וכי הוא מוחל לו בלב שלם. ולא התקררה דעתו, עד שהוציא מפייהם הבטחה מפורשת, שלא יאונה לפועל ולפרנסתו כל דבר רע מחמת מעשיו.

האדמו"ר הרב משה יחיאל הלוי אפשטיין זצ"ל- נולד ב-ו' טבת ה'תר"ן (1889) בפולין. החל מגיל שלוש, נהג אביו להכניסו לחדר מלא ספרי קודש ולסגור בעדו את הדלת, וכך התרגל ללמוד ללא הפסקה. לעיתים קרובות נהג ללמוד כעשרים שעות ברציפות גמרא ומפרשים. בגיל עשרים החל ללמוד קבלה. בגיל עשרים ושתיים התמנה כאדמו"ר מאז'רוב חנצ'ין. כדי לקבל את אישור השלטונות למד את שפת המדינה, עם ר' יחזקאל הולשטוק (בן האדמו"ר מאוסטרובצה). בשנת ה'תרפ"ו (1925) ביקש ממנו סבו להגר לאמריקה, ואמר, שהתגלה לו, שאחד מנכדיו חייב לעבור לשם. רבינו עשה כדבריו ועבר לניו יורק, למרות החשש לחינוך הילדים באמריקה.

בשנת ה'תשי"ג (1953) עלה לארץ, והתגורר בסמוך לבית ה'חזון אי"ש' בבני ברק. חודשים ספורים לאחר מכן נפטר החזון אי"ש והוא עבר לתל-אביב. בשנת ה'תשכ"ח (1967) נבחר כחבר מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל (כמחליפו של ר' זלמן סורוצקין שנפטר). נלחם נגד חילולי השבת ועודד אנשים להפגין ולהיאבק עבור השבת. בשנת ה'תשכ"ח (1967) קיבל את פרס ישראל לספרות תורנית ובשנת ה'תשי"ט (1958) קיבל את פרס הרב קוק. ענוותן מופלא. גאון בנגלה ובנסתר. אהב כל אדם והשתדל לסנגר על ישראל. הקפיד למצוא בכל דבר את הטוב והדגיש, כי גם מתוך עינוי וייסורים צומח טוב. נפטר ב-א' שבט ה'תשל"א (1971). חי כ-82 שנים. ציונו בבית העלמין שומרי שבת בבני-ברק.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' אריה לייב (לייבוש). **סבא (מצד אמו):** האדמו"ר ר' חיים שמואל מחנצ'ין. **אביו:** האדמו"ר ר' אברהם שלמה. **אימו:** מרת רייצא מירל. **מרבותיו:** סבו, ר' אריה לייב (לייבוש). אביו, ר' אברהם שלמה. **נשותיו:** מרת חנה (זיווג ראשון- נישא בהיותו בגיל 17. בת ר' עמנואל וולטפריד, האדמו"ר מפאבניץ ראספשה. נפטרה בשנת ה'תרע"ט כשהייתה בת 29 שנים ממגפה בעת שטיפלה בחולים), מרת קיילא (זיווג שני- בת ר' מנחם מנדל טנגבוים), מרת שינדל יוכבד (זיווג שלישי- בת ר' משה דוד לנדאו). **בנו:** ר' אלתר אברהם שלמה. **בתו:** מרת חיה (בן ושתי נפטרו על פניו). **מספריו:** **אש דת-** על אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל (11 כרכים. מבוסס גם על תורת הקבלה). **באר משה-** על התורה והנביאים (שישה כרכים). רוב ספריו עוד לא הודפסו וקיימים עדיין רק בכתב יד.

אל רבינו נכנס יהודי נכבד מוותיקי התושבים בשכונה וממקימי בית הכנסת המפואר, בו השקיע משאבים ומאמצים רבים. כעת מספר, כי ברוך ה', בביה"כ המהודר התגבשה קהילה נאה, ויש רב חשוב ושיעורי תורה, והוא הנשיא המוכתר והבלתי מעורער. אלא שלאחרונה הצטרפו מתפללים חדשים, המבקשים לשנות סדרים, והם העמידו מועמד מתחרה כנגדו. הם פתחו במסע טענות וקובלות. הטילו דופי ביושרו וזלזלו במסירותו. לדבריו, הם מבקשים לגמול רעה תחת טובה וגורמים לו עוגמת נפש שלא תשוער... הרבי נאנח עימו, צער השתקף בעינו של הרבי, מבין הוא לליבו ומשתתף בצרתו.

הרבי התכנס בעצמו, ולאחר רגע שאל: "מה אני עושה כאן באמריקה?" - "סליחה רבי?!" האיש לא הבין. הרבי הגביה את קולו: "האם אתה יודע, מה אני עושה כאן?" והצדיק הסביר את שאלתו: "הגעתי לכאן זמן רב לפני מלחמת העולם. הגעתי מפולין, שבה תססה היהדות במלוא חומה ועוזה. הגעתי לאמריקה, בה הייתה היהדות בשפל המדרגה. כמעט ולא היו ישיבות, לא מוסדות חינוך תורניים לבנות, לא חצרות חסידיות... מדוע היגרתי לכאן? סבי היה הרבי השלישי בשושלת אוז'רוב ואבי היה רב בעיירה. כשסבי נפטר, אבי התמנה לאדמו"ר, לרבים של החסידים, ואותי מינו לרב. פתחתי ישיבה, ארגנתי שיעורי תורה. הייתה זו תקופת זוהר, מעט לפני מלחמת העולם הראשונה. פעילותי הנמרצת עשתה לה שם. הציעו לי את רבנות ראדום בהיותי בן עשרים וארבע. הוצע לי להיות רבה של פינטשוב, אב בית דין בלודז', ולא הסכמתי!"

מלחמת העולם הראשונה פרצה, הייתה זו ממש שואה. אוז'רוב עברה מיד ליד ככדור משחק. כל כובש התעמר, התעלל הטיל גזירות ועט על הביזה. בסופו של דבר, הגלו הרוסים את כל יושבי העיירה, אנשים נשים וטף, זקנים וחולים, כל אחד נשא את הצרור הדל, שהותר לו לקחת... בדרכנו ראינו את האיכרים נוהרים מן הכפרים אל העיר, ממהרים לרוקן את בתינו... עודנו הולכים ובוכים, ומן העיירה עלו תימרות עשן, שריפה פשטה בה וכלתה את כל בתיה... הרוסים נסוגו מן העיירה החרבה, ואנו חזרנו לעיירה בלי בית-כנסת.

התושבים בכו על החורבן, ואני התחלתי בשיקום. אירגנתי מגביות, דחקתי באנשים לבנות את ביתם. התחלנו מן המסד, אך מכת דבר פשטה בינינו, איבדתי בה את אישתי ושלושה מילדיי. באותה שנה נפטר גם הוריי. לא אדע, מאין נטלתי את הכוחות אבל אוז'רוב שבה ונבנתה. בית המדרש הוקם, המקווה והישיבה שבו ונוסדו, ובנוסף לרבנות העיירה הוטלה עלי גם האדמו"רות.

המלחמה הסתיימה, הפצעים הגלדו. בניתי את ביתי מחדש, הדרך לאוז'רוב המתה חסידים כבעבר. באוז'רוב התגורר דוד קשיש, קרוב משפחה, ונקבצו סביבו כמה נרגנים שטענו, שהרבנות והאדמו"רות ראויה לו. הם היו מיעוט מבוטל. הרי הוכתרתי לרב בידי אבי והוכרתי רשמית ע"י השלטונות, כל החסידים הכתירוני כאדמו"ר, ואני אהבתי כבני ואהבתי את העיירה, ששיקמתי בעמל בל יתואר. אבל מיד כשהרחתי ריח מחלוקת, עזבתי הכול וברחתי על נפשי! שהמשלחות לא ישיגוני, שהתחנונים לא יפתוני. עד לאמריקה ברחתי."

"והיום", הוסיף בקול חנוק, "אוז'רוב שוב חרבה... הנאצים פלשו לעיירה. לפני שהתנכלו ליהודיה, העמידום כצופים משני עברי הרחוב. הוציאו את הרב הישיש מביתו. אותו קרוב, שהפתה והסכים למלוך. הם עקרו את ארון הקודש על ספרי התורה שבו מכותל ביהמ"ד, והעמיסו אותו על שכמו של הרב הישיש... הריצו אותו בלעג ובשחוק, עד שכרע, כשל ונפל, ונקבר תחת ארון הקודש... ה' ינקום דמו! שמע לקולי, שוב לביתך וחשוב על הסיפור. אם תרצה, תשוב מחר ונדון במצוקתך". למחרת הגיש הנשיא את התפטרותו.

הרב משה שיק הידוע כ'מהר"ם שיק' זצ"ל: נולד בשנת ה'תקס"ז (1807) ברזובה שבסלובקיה. מצאצאי ר' יום טוב ליפמן הלר (מח"ס 'תוספות יום טוב'). שם משפחתו נבחר על ידי סבו כאשר המלך בסטרייך מאוסטריה ציווה להוסיף שם משפחה כאשר **שיק** הוא ר"ת **שם ישראל קדוש**. התייתם מאביו בהיותו כבן שש. כשהיה ילד קטן התקשה בלימודו. מסופר כי התקשה ללמוד אפילו דף גמרא אחד. אולם רבינו לא התייאש ובמאמצים רבים וכבירים ובהתמדה עצומה התקדם בלימודו, עד שעשה חיל. בגיל אחת-עשרה נשלח ר' משה ללמוד אצל דודו, ר' יצחק פרנקל, שהיה אב בית דין ברגנסדורף.

בגיל 14 נשלח לפרשבורג לישיבת החת"ם סופר ושם למד שש שנים. בגיל 17 כבר בקי היה בכל שו"ע או"ח. בשנת ה'תקצ"ח (1838) נקרא לכהן כרבה של קהילת ירגין שם הקים ישיבה ובמשך כעשרית וארבע שנים עמד בראשה. בשנת ה'תרכ"ח (1868) שימש כרבה של חוסט (מרמורש), שם הקים ישיבה שמנתה כשמונה מאות תלמידים. ועד לפטירתו הרביץ תורה לאלפי תלמידים. מגדולי רבני הונגריה. ענוותן. רדף אחר השלום וזכה להשכין שלום בקהילות רבות. בעל כח זיכרון מדהים. לעת זקנה, עת כהו עיניו, היה קורא את דברי הגמרא בעל-פה. נפטר ב-א' שבט ה'תרל"ט (1879). חי כ-72 שנים. ציונו בחוסט.

אביו: ר' יוסף. **אשתו:** מרת גיטל פרנקל (בת דודתו, רבי יצחק פרנקל). **מרבתי:** ר' משה סופר (חת"ם סופר), ר' יצחק פרנקל (אב"ד רגנדורף). **מתלמידיו:** ר' זלמן שפיצר (חתן החת"ם סופר ומח"ס 'תיקון שלמה'), ר' ישראל דושינסקי (אביו של המהר"ץ דושינסקי, נשיא העדה החרדית), ר' זוסמן סופר (רבה של הולטש ופאקש) ור' יהודה גרינפלד, ר' עקיבא יוסף לזינגר. **מספריו:** **שו"ת מהר"ם שיק** (מעל ל-1000 תשובות הלכתיות שהשיב בכל נושאי החיים) **שו"ת על 4 חלקי שו"ע שו"ת על תרי"ג מצוות שו"ת על מסכתות הש"ס פירוש על הגדה של פסח פירוש על פרקי אבות ודרשות יחידושים על התורה**.

מובא בספר 'אורח צדיקים' של ידידי ורעי ר' דניאל אלול הי"ו, סיפורים מופלאים על הרב: פעם אחת סיפר רבנו לחתנו, שבילדותו היה כח תפיסתו חלש מאד ולא השיג אפילו דף גמרא שלמדו עמו. עם כל זאת לא השגיח על זה כלום ושקד מאד בלימודו ונדד שנה מעיניו, וחזר כמה פעמים מה שלמדו עמו, אף שלא הבין היטב את העניין. רק בזכות שקידתו הרבה בתורה הקדושה נפתחו לו מעיינות החכמה, כי העקר היא ההתמדה. בתחילת לימודו אצל ה'חת"ם סופר' לא נחשב כל כך בין תלמידי רבו הותיקים והחריפים, ובמרוצת הזמן נעשה כמעט הבקי מבין חבריו, והצטיין גם בשכל חד ועלה מעלה-מעלה על הרבה מחבריו הגדולים. **לכל זה זכה באמצעות התמדתו, וכפי שהתבטא הוא בעצמו כששאלו אותו כיצד הגיע לכך: "חזרתי על לימודי, ושוב חזרתי, עד כי רחם השם יתברך עלי וחונני בזיכרון ובישרות בלימוד"**.

בהקדמת ספרו שו"ת על תרי"ג מצוות מובא כי כל מנהגיו הקדושים מראשית השנה עד אחרית השנה קיבל מרבו הגאון בעל 'חת"ם סופר', מדבריו לא זז ונע. כל שכן במקום שהקשו עליו, טרח ויגע לישב דברי רבו. וכל חידושי רבו היו חרותים על לוח לבו. סיפר רבנו בעצמי שבעת היותו בק"ק ירגין נסע רבו לשם ובא לבקר אותו. ה'חת"ם סופר' מצאו יושב בבית המדרש ולומד עם בחורים. קם רבנו מפניו לכבדו שילמד הוא עימהם. אבל רבו לא נתרצה לזה בשום אופן, באמרו שכאן רבינו הוא ה"מרא דאתרא". רבנו היה נבוכ מה לעשות כי לא היה יאות בעיניו הדבר ללמוד עם תלמידים בפני רבו. **עלתה בלבו עצה ופתח על כל דבר ודבר לומר מחידושי רבו. אחר הלימוד אמר בעל ה'חת"ם סופר': "תאמינו לי שהרבה מהחידושים כבר שכחתי".**

פעם אחת, בהיותו רבה של ירגין, הביאו לו אץ משכורתו בעבור שלושה חודשים, נכנס יהודי כפרי בבכייה גדולה וסיפר, כשדמעות בעיניו, שחיו בסכנה גדולה, מפני שהפריץ של הכפר אמר כי ברגע שיראנו- יהרוג אותנו מפני שחייב מאה זהובים לפריץ ואין לו אפילו פרוטה אחת. אמר לו רבינו: "תנסה לפייס אותו". אמר לו הכפרי: "כיצד אפייסהו, הרי ברגע שיראני, יהרגני?". אמר הצדיק: "אני אכתוב עבורך מכתב סגור ומסור אותו לידיו", אבל הכפרי אמר שוב: "ברגע שאפתח את הדלת, עוד לפני שאמסור את המכתב, מיד יהרגני". אמר לו הרב: "אם כן, שלח את המכתב ע"י שליח, לאחר כן תלך אליו". וכן עשה. כאשר הכפרי נכנס לפריץ אמר זה בחיור: "נראה, שרבך אדם עשיר הוא". וגילה כי במכתב היה הסכום של מאה זהובים, הלא הם דמי משכורתו, שקיבל עבור שלושה חודשים, אשר נתן כדי להצילו.

בספר 'שרי האלף' הובא כי פעם, בעת שכיהן כרב בעיר חוסט, הביא לו המשמש את משכורתו החודשית. ראה המהר"ם שהסכום גבוה יותר מאשר בפעמים הקודמות. ולכן אמר: "יש פה טעות!" ענה המשמש: "כבוד הרב, אין טעות. הקהילה החליטה להוסיף למשכורתכם". הרב סירב לקבל באמרו: "רק לפני מספר חודשים דרשו השוחטים והמלמדים תוספת שכר וראשי הקהילה טענו בתוקף, שאין כסף בקופת הקהל, ובשבילי יש?". מיד הוחלט להוסיף גם לשוחטים ולמלמדים, ורק אז הסכים רבינו לקבל גם הוא את התוספת.

רבי משולם זושא מאניפולי זצ"ל – נולד בשנת ה'ת"צ (1729). אביו ר' אליעזר ואמו היו בעלי מעשי חסד וצדקה ולהם 7 בנים ובת אחת. שניים משבעת הבנים חשקה נפשם בתורה – ר' אלימלך (**בעל הנועם אלימלך**) ואחיו הצעיר ר' זושא, אשר כונו "**האחים הקדושים**". הם למדו יחד ולאחר שמילאו כריסם בתורה, תלמוד ופוסקים, התעמקו בלימוד קבלה, בייחוד בתורת האר"י ובקבלה המעשית שלו. **קיבלו עליהם גלות במשך שמונה שנים**, עסקו בסיגופים ובצומות, חיו חיי צער וסבלו מגידופים.

ממייסדי תנועת החסידות, נחשב כעובד השם באמת ובתמימות. החזיר רבים בתשובה על ידי שהוכיח אותם בצורה מתוחכמת שהיה מתוודה כביכול על חטאיו ליד אדם שבאמת חטא אותם חטאים וכך היו האנשים מבינים את הרמז וחוזרים בתשובה. תמימותו שהייתה לפלא בעיני רבים, ונועם הליכותיו משכו אליו המונים אשר באו להתברך מפיו. היה מחלק את כל אשר העניקו לו חסידיו לצדקה. נפטר ב-ב' שבט ה'תק"ס (1800) באוקראינה. חי כ-71 שנים.

אביו: ר' אליעזר ליפא. **אמו:** מרת מירל מיריש. **מרביתיו:** ר' דב בער (המגיד ממזריטש). **נשותיו:** מרת הנדל (זיווג שני). **ילדיו:** ר' צבי מנחם אוירבך (ממלא מקום אביו), ר' ישראל אברהם מטשרני-אוסטרהא. **חתנו:** ר' מנחם נחום. **מספריו:** **ימנות הזהב** – דברי תורתו • בוצינא קדישא – קורות חייו (אסף ר' נתן נטע קאליבעל).

מסופר על ר' זושא, לאחר שבועיים ששהה אצל רבו המגיד ממזריץ', בא להיפרד מרבו. קודם זאת, המגיד בירך את ר' זושא שימצא במהרה חתנים טובים, ואז הוציא מעטפה עם סך של **שלוש מאות רובל לצרכי החתונה**, משום שידע על עניותו הרבה של ר' זושא.

בדרך לביתו כשעבר ר' זושא באחת העיירות בדרך, ראה ליד בית הכנסת התקהלות גדולה. הוא פנה לשם, ולשאלתו נענה כי הייתה אמורה להתקיים במקום חתונה שמחה במיוחד של ביתה היחידה של רוח'ל האלמנה.

כל העיירה התאספה לשמוח בשמחה מיוחדת זו, אולם רוח'ל שהתחייבה לתת לחתן נדוניה של **שלוש מאות רובלים**, אותם חסכה במשך שנים פרוטה לפרוטה, איבדה את כל הכסף ולא מצליחים למצוא את כספה האבוד.

ר' זושא שנזכר כי בכיסו מונחים **שלוש מאות רובלים**, נדחף לתוך ההמולה והכריז **בקול כי הוא מצא את הכסף האבוד**. הקהל כולו הריע לו, והתזמורת החלה שוב לגנן תוך שר' זושא נישא על כפיים. לאחר מספר דקות פנו אל ר' זושא בבקשה שייתן לחתן את הכסף. בתשובה ענה כי הוא מבקש מהאלמנה לתת סימנים והיה ויתאימו למציאתו, ייתן את הכסף.

האלמנה פרטה בפניו את השטרות השונים שמהם היה מורכב צרור כספה, ור' זושא ענה כי אכן מצא, וכי הוא רץ למלונו להביא את הצרור. **הוא רץ אל חלפן הכספים ופרט את הכסף שקיבל מהמגיד בדיוק על פי הסימנים שקיבל מהאלמנה**. כשחזר לחתונה עם הכסף, הקהל התלהב והתחיל לשיר לכבודו. מפה לפה ניתן היה לשמוע את קריאות ההתפעלות מיושרו של מוצא האבדה על שלא העלים עיניו והחזיר האבדה לבעליה.

ר' זושא החל לשלש את הכסף לידי החתן. אך כשהגיע לשלושים רובלים האחרונים הפסיק וטען **כי את השלושים הנותרים הוא שומר לעצמו כשכר טרחה**. הקהל התרגז, וככל שעקשנותו של ר' זושא התגברה כך מנת הקללות והחירופים התעצמו. לאחר דין ודברים החליטו לקחת את הפושע לרב העיירה על מנת שיכריע מה דינו.

הרב כששמע את דרישתו של ר' זושא החל לצעוק עליו וציווה עליו להחזיר מיד את כל הכסף. ר' זושא בחוסר ברירה הוציא את שארית הכסף ונתן לחתן תוך שכולם צועקים עליו ומבזים אותו. לאחר שיצא, נזכר הרב כי האיש המוזר הזה הינו זושא תלמידו של המגיד ממזריץ', תלמיד שכל כך משתבח בו, והרגיש שחייב לספר למגיד מיהו באמת תלמידו רודף הממון.

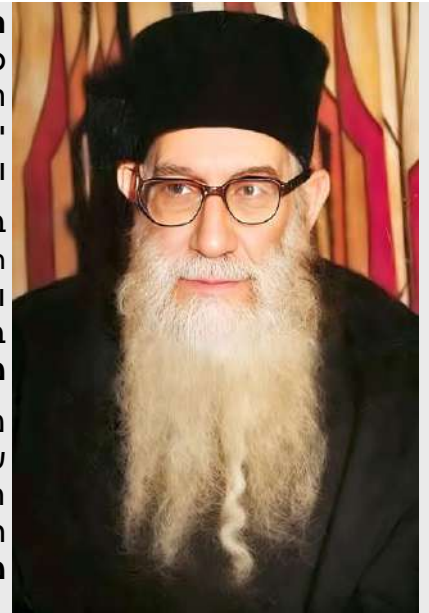
כשהגיע למזריץ' סיפר המגיד לרב את כל המעשה. המגיד הבין מיד כי ר' זושא נתן את כספו שלו, וביקש כי יריצו סוס מהיר לרדוף אחר ר' זושא ולהביאו חזרה. כשחזר, המגיד ציווה עליו כי יסביר את פשר התנהגותו. בחוסר ברירה סיפר ר' זושא כי בעת שהכריז כי מצא את הכסף היצר הרע התחיל לשבח אותו על המעשה האציל שעשה בוותרו על כספו שלו לטובת האלמנה.

"כשרקדו לכבודי, הרגשתי שאני כמעט ולא יכול לעמוד מול היצר הרע שניסה בכל כוחו להפילני בגאוה. וכשהלכתי לחלפן הכספים הרגשתי שעוד רגע אני נופל לחלוטין ברשתו, לכן אמרתי לקהל כי אני דורש שכר תמורת החזרת המציאה, ותוך רגע כל הכבוד העצום התחלף בביזיונות שאין כדוגמתם, ואז יצרי הרע ברח מהמקום במהירות". כשיצא ר' זושא אמר המגיד לנוכחים: "**לעשות מעשה טוב זה דבר אחד, ולעשות אותו בשלמות המידות זה כבר דבר אחר**".

פעם אחת הגיע ת"ח למגיד ממזריט' ושאל: "כיצד אמרו רבותנו: חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, והרי דבר זה קשה ביותר?". ענה המגיד שאת התשובה יקבל אצל רבינו. **רבי זושא סבל יסורים ומכאובים, מכף רגלו ועד ראשו**. הלך החכם לרבי זושא וסיפר שבא בשליחות רבו המגיד ממזריטש שיסביר לו את המאמר התמוה של חז"ל.

הביט בו רבי זושא בתימהון, וענה: "**על שאלה כזו צריך לענות משהו שלפחות סבל פעם אחת דבר רע, ואני שמעולם לא סבלתי דבר רע, איני יודע להשיב**" הבין אותו חכם את משמעות הדברים מהצדיק אשר מדוכא הוא ביסורים, וטוען שאינו יודע מהי רעה.

רבי מנצור בן שמעון זצ"ל - נולד בצפת בשנת ה'תרע"ב (1912). התייתם מאמו בהיותו כבן שלוש, ודודו ר' אהרון בן שמעון (רבה של צפת) גידלו בביתו. בצעירותו גלה למקום תורה לישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה. בשנת ה'תרצ"ד (1934) הגיע לישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה בירושלים ושם התגורר בצריף פח עם ידידו ורעו, הגאון רפאל עבו ולמרות תנאי המחיה הקשים היה שמח בחלקו.

בשנת ה'תרצ"ה (1935 - בהיותו כבן 23 שנים בלבד!) נתמנה כר"מ כללי (כשנעדר ר"מ מסוים היה רבנו ממלא מקומו), ותוך זמן קצר שמש כר"מ בישיבה. בבוקר לימד תלמוד בעיון, ואחר הצהריים לימד מקרא, נ"ך, הלכה, אגדה, מוסר, תולדות חכמי ישראל ועוד. בתפקיד זה מילא עשרות שנים. **גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. ענוותן מופלא.**

מעל הכל בלטה אהבתו לתלמידיו ודאגתו למחסורם הרוחני והגשמי, וכינוהו הרמב"ן שמעון. היה מכתת רגליו ומרביץ תורה לבעלי בתים בכמה מקומות. שימש כחבר לשכת הרבנות הראשית לישראל בירושלים, והיה לבוחן ראשי לימינו רבנים, פוסקים ומורי הוראה. שקדן עצום. שעות רבות היה לומד ללא שינה. **מעולם לא ראו אותו יוצא מגדרו או כועס.** מיעט בדיבורו.

נתבקש לבית עולמו בתאריך ב' שבט ה'תשנ"ח (1997). חי כ-85 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים. בפטירתו ביקש שלא יכתבו על ציונו שום תוארים אלא יכתב: **'זאת מצבת קבורת נר"ן של עבדך בן אמתך מנצור בן יעל למשפחת בן שמעון'**

אביו: ר' יעקב. **אמו:** מרת יעל. **אשתו:** מרת יפה (בת ר' ניסים). **ילדיו:** ר' מרדכי חזקיה (נפטר בחיי אביו). ר' שלמה, ר' נסים, ר' מסעוד ובת אחת (נשואה לר' שלום כהן ר"י 'פורת יוסף').

מרביתיו: דודו, ר' אהרון בן שמעון (רבה של צפת), ר' עזרא עטיה. **חברותא:** ר' אפרים הכהן. **מתלמידיו:** ר' בנציון אבא שאול, ר' יהודה צדקה, ר' יוסף עדס, ר' עובדיה יוסף שליט"א (מרח), ר' שלום כהן שליט"א (ר"י פורת יוסף), ר' בן ציון מוצפי שליט"א (ראש-ישיבת 'בני ציון') ור' משה טופיק.

מחיבוריו: **שמן המאור** - על התורה, ובנושאים שונים בכל חלקי פרדס התורה.

להלן מספר סיפורים המעידים, כי לרב היה רוח הקודש: סיפר בנו ר' שלמה שליט"א: "באחת הפעמים הגיע יהודי לאבא ושוחח עימו. כשיצא- ראיתי כי פני אבי מקרינים שמחה. פניתי אל היהודי ושאלתי אותו: 'מה אמרת לאבי ששימחת אותו כל כך?' וסיפר לי שלא זכה שיהיו לו ילדים במשך שנים רבות ולפני זמן מה בא לבקש מאבא ברכה, **ועוד לפני שבא לבקש ברכה אבא אמר לו: 'בפורים אשתך תהיה בבית חולים'.** באותו זמן לא ידע מה רצה ולא הבין את פשר דברי אבי. על מה תהיה אשתו בבית חולים? האם זו ברכה או קללה? **ובאמת מדברי אבי לא נפל דבר, בפורים אשתו נפקדה בבן זכר והייתה בבית החולים, ועתה הוא בא להודות לו.**"

עוד סיפר בנו, כי אחד התלמידים איבד סכום כסף, וכתוצאה מכך גרם לביטול תורה, מאחר שכולם ניסו לעזור ולחפש את הכסף. לפתע יגש אליו חכם מנצור ואמר: **'לך לארון בצד שמאל למטה, הכסף נמצא שם'**, ואכן התלמיד הלך ומצא שם את הכסף. כשחזר אמר לרבינו בהתפעלות: 'מופת, מופת', אמר לו רבינו בענוותנותו: 'אין כאן מופת, כיוון שידעתי שאתה מפוזר קצת והנחתי שהשארת את הכסף שם', ואמר לו כך בענוותנותו על מנת שלא יבחינו בגודל הנס.

יספר הגאון ר' ברוך שרגא שליט"א, כי **זוכר הוא שרבינו היה אומר לבחורים בבוקר, מה שעשו בלילה.** מעשה אחד חרות בזכרוננו היטב: אחד הבחורים התגורר בקטמון והיה מגיע בכל יום לישיבה בגאולה. ומיודענו זה היה ב"ה כשרוני ומתמיד וקולט במהירות את הלימוד. והנה יום אחד הגיע לשיעור, ועל אף ניסיונותיו להבין את השיעור - לא קלט ולא הבין מאומה והיה בצער רב על כך.

אמר לו חכם מנצור: **'אתה בדרך לכאן הסתכלת על צלב'**, הבחור לא הבין, מה רוצה הרב. 'איזה צלב?', הקשה, "אני לא יודע על מה הרב מדבר". ענה לו הצדיק: **'באחת התחנות של קו 4 ישנה כנסייה ואתה הסתכלת שם, נזכר התלמיד והתפלא מאוד, איך ידע רבינו זאת והודה לו על כך.**

עוד מעשה נורא שסיפר בנו ר' שלמה על אביו חכם מנצור זצ"ל: 'מעשה זה אירע לפני מספר שנים בבני ברק. זוג מבוגרים היו מקורבים לאבא, ומדי פעם היו נכנסים אליו. **יום אחד חלתה האשה במחלה קשה ל"ע (תולעים בכבד).** הרופאים אמרו, שמוכרחים לבצע ניתוח דחוף. אולם, דא עקא, ביצוע הניתוח באותם הימים היה מסוכן עד מאוד, ויש ספק לגבי מידת הצלחתו. ביום חמישי באו בני הזוג לאבא בבכיות, וסיפרו לו על הבדיקה שהייתה ביום רביעי ושהניתוח מפאת דחיפותו נקבע כבר ליום ראשון הקרוב.

אמר להם אבא: **"אין תולעים בכבד ואין שום דבר. בקש שיעשו עוד צילום ויראו"**. היהודי יצא משם באמונה שלמה, וביקש ביום ראשון עוד צילום לפני הניתוח. כשראו שהוא מתעקש - הסכימו, ואכן בצילום לא מצאו כלום. הפרופסור, שנכח שם, אמר: **"אני רואה שאתה יהודי דתי, לך תעשה בשבת סעודת הודיה על הנס"**. אמר לו אותו יהודי, שעשה כבר אתמול 'סעודת הודיה', כי האמין בדברי הרב.

האדמו"ר הרב שמחה בונים קאליש מאוטבוצק זצ"ל- נולד בשנת ה'תרי"א (1850) בעיירה וורקא שבפולין. בצעירותו סבל מרגליו ועד לגיל שמונה לא יכול היה לעמוד על רגליו. בבר-המצווה אמר עליו אביו, שמי שרוצה לראות את ר' בונם מפשיסחא, יסתכל בבני ויראהו. בשנת ה'תרכ"ח (1867), בהיותו כבן שבע עשרה, נפטר אביו. רוב חסידי אביו דבקו בתלמידו רבי דב בעריש מביאלה, אך חלק מחסידי אביו דבקו ברבינו הצעיר וקיבלוהו לאדמו"ר. סגפן. הקפיד להמתין בין אכילת בשר לחלב 24 שעות. הייתה לו דירה מיוחדת, אשר הייתה נעולה כל ימות השנה ושימשה לימות הפסח וכן כלים, רהיטים ובגדים לפסח. ידוע בחומרותיו באפיית המצות, ולמרות הכול, אכל רק 'כזית' מצה, שחייבים לאכול בליל הסדר בלבד. אכל רק משחיתת שוחטו המיוחד ולכל מקום שנסע, שוחטו התלווה אליו. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. ענוותן.**

בשנת ה'תרמ"ז (1886) לאחר כתשע עשרה שנים ששימש כאדמו"ר בוורקא, החליט לעלות לארץ ישראל ולהתיישב בה. עם הגיעו התיישב בטבריה אולם הויזה שקיבל הייתה רק לחודש ימים ולאחר שוחד הוארכה לשלושה חודשים. לאחר מכן גורש ע"י הטורקים חזרה לפולין. בשנת ה'תרס"ו (1905) החליט לעלות שוב לארץ והפעם בגפו. בתחילה התיישב בירושלים, ולאחר מכן עבר לטבריה. סירב בארץ לנהוג באדמו"רות באומרו: 'אין גבהות לפני המקום'. נפטר ב-ב' שבט ה'תרס"ז (1907). חי כ-57 שנים. ציונו בטבריה נקבר ליד תלמידו הבעש"ט הק'. את מקומו מילא בנו ר' מנחם מנדל.

אביו: ר' מרדכי מנחם מנדל. **אימו:** מרת חיה. **אשתו:** בת הגביר ר' אליהו הרץ (מחסידי האדמו"ר רבי יחיאל דנציגר מאלכסנדר). **מרביתו:** אביו, ר' מרדכי מנחם מנדל. **מתלמידיו:** ר' מנחם מנדל זילברשטיין. **בניו:** האדמו"ר ר' אברהם משה מפליניץ, האדמו"ר ר' מנחם מנדל מסאבין, האדמו"ר ר' ישראל יצחק מקאליש, האדמו"ר ר' יעקב דוד מאוטבוצק. **בנותיו:** מרת צביה (נשאה לר' ישעיה אלימלך רייבסקי מביאלבזאג), מרת רחל.

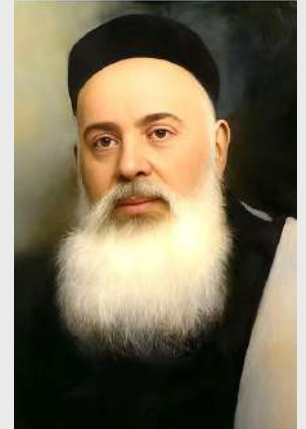
בין חסידי ווארקי היה גביר ושמו ר' איציל מינץ מגוברובא. פעם רכש הגביר יער גדול מדוכסית, ואחד הסעיפים בחוזה המכירה היה, שחייב לקחת את כל העצים עד סוף החורף של אותה שנה, ואם לאו- יפסיד את כספו. כאשר הדבר נודע לרבינו, הייתה לו תרעומת על הגביר שהסכים לסעיף זה, שהרי ייתכן חלילה שיקלע למזג אוויר חורפי ולא יוכל לפנות את העצים מהיער ויפסיד את כל כספו. לפיכך כתב רבינו מכתב לדוכסית, ובו ביקש ממנה, שתחליף את החוזה מתאריך עד סוף החורף ותאריך את המועד לחמש שנים, וזה היה נוסח המכתב: "מכיוון שבנך חולה, וסיבת המחלה היא, משום שלמד בפטרבורג ועמד בניסיון ולא עלה בלימודיו, לקח לליבו ונעשה חולה, והרופאים התיאשו ממנו. אבל זו לא הסיבה העיקרית. דעי, שכל עניין המחלה היא מחמת שרצית לרמות את היהודי הסוחר מהיער ולטול ממנו הכול בחינם, אבל אם תחליפי את החוזה לחמש שנים, ותקרעי את הישן, אני מבטיחך, שבנך יחזור לאיתנו. וכדי שתראי, כי דברי יתאמתו, השליח ימתין, עד שבנך יחלים והוא יחתום על החוזה החדש מצידו של הסוחר". כאשר ראתה הדוכסית את תוכן המכתב, נדהמה מרוח קודשו של רבינו, אשר ידע על מחלת בנה, ועוד הסביר לה סיבת חוליו - ותיכף ומיד הסכימה לבקשתו. היא קרעה את החוזה הקודם, ושליחו של הרבי חתם מיד על החוזה החדש, ולחסידי באה הישועה. (הרבי הקדוש מאוטבוצק)

אביו של החסיד רבי מרדכי מרקיל, כתב לבנו, ששהה בארץ ישראל, כי אין לו פרנסה. נכנס הבן עם מכתב זה אצל רבינו, ששהה בירושלים עיה"ק והראה לו זאת באומרו: "הרי אבי נסע גם אליכם וגם אל אביכם, ולכן צריך כבודו לראות, שיהיה לו פרנסה במנוחה". השיב לו הרבי: "היום צריכים להתפלל על החיים". אמר לו רבי מרקיל "הלא אמרו (תענית ח): חז"ל דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב". אמר לו שוב: "צריכים היום להתפלל על החיים". שוב חזר רבי מרקיל על דברי חז"ל האמורים. ושוב שילש הרבי באומרו: "צריכים לבקש היום על החיים". או אז פרץ ר' מרקיל בבכי. כשראה זאת רבו, אמר לו: "אל תירא, לא יקרה לאביך שום דבר רע".

אחר כך קיבל מכתב מאביו, בו סיפר לו, שבאותו יום נסע לוורשא הבירה, וביום ההוא היה בוורשא יום הנקרא 'יום הדם' ר"ל. ויהי כאשר בא לוורשא, מיד פנה אל תחנת הרכבת, כשבכוונתו לעלות ולנסוע אל הסוחר שלו. כשעלה על הקרון, מצאו כמעט ריק מאדם. לפתע, ניגש אליו פלוני ואמר לו: "אין פה מקום עבורך". פנה והלך לצד אחר. אך גם לשם בא האיש ואמר לו: "אין כאן מקום עבורך". ירד איפוא מקרון זה וחשב לילך לתחנה אחרת, שם ייסע בקרון אחר. כיוון שהחל מהלך ברחובות, ראה שכל הדרך מלאה בדם, אין קרונות ואין עגלות. החל ללכת רגלי ועבר על הגשר המפריד בין פרגא לוורשא. חיילים רבים עמדו שם הכן עם הרובה שלהם והביטו עליו, והוא עליהם, ולבסוף, הגיע אל הסוחר בשלום.

כאשר ניכנס אצל הסוחר, נדהם האיש ושאלו בתימהון, כיצד בא ב'יום הדם' הנורא הזה ר"ל, ושח לפניו כל המעשה. אמר לו הסוחר, שהיו לו ניסים גדולים, כי באותו קרון נסע גדול שלהם, וזרקו עליו פצצה, וכל מי שהיה בתוך הקרון ל"ע התרסק כליל, וישנם הרוגים ופצועים. אותו סוחר החזיקו בביתו עד יעבור זעם ושלחו לביתו. כשקיבל ר' מרקיל מכתב זה מאביו, רק אז הבין, מדוע רבו אמר: "היום צריכים לבקש על החיים". תיכף ומיד רץ לבית רבו להודות לו. כשבא אל הקודש פנימה, הרעים עליו הרבי בקול רם: "אל תבלבל לי את הראש". והוא נאלם דום למשמע דברים אלו. אחר פנה אליו הרבי, הורה לו לסגור את הדלת, ואמר לו: "דע לך, כי מי שנוסע לרבי בשביל מופתים, עובר עבירה על הוצאות הדרך שמניח בזה" (מזורשא).

פעם אחת בהיותו בטבריה בשנים האחרונות לחייו, ירד מביתו לרחוב, וכדי להגיע לרחוב, היה עליו לרדת מספר קומות, כאשר בכל קומה מדרגות רבות. והנה נדמה לו, שאישה עולה במדרגות. היות שחשש שמא יפגום בראייתו, לפיכך קפץ מהחלון, שהיה בחדר המדרגות למטה, ומזה סבל מאוד עד יום פטירתו.

הגאון הרב יוסף משאש זצ"ל - נולד בעיר מקנס שבמרקו, בחודש סיון שנת ה'תרנ"ב (1892). בהיותו כבן 12 שנים בלבד נפטר אביו, שהיה תלמיד חכם עצום והיה מרבה בסיגופים ותעניות ומיעט בשינה והרבה להצטער על צער עם ישראל. ורבינו נאלץ לשאת בעול פרנסת ביתו. אעפ"כ לא הניח ידו מתלמודו ולמד בישיבת 'עץ חיים' והפליא את כל רואיו בידיעותיו.

בצעירותו למד בישיבה שהקים הרב הלפרין במקנס, תוך שהוא לומד בעיקר תורה והלכה. כשהיה כבן 16 ניתן לראות את היקף ידיעותיו מתוך מכתבים ששלח והתפרסמו בהמשך באוצר המכתבים (בחתימתו ה'ו"ם, הצעיר יוסף משאש). בשנת ה'תרפ"ד (1924) בהיותו כבן 31 נבחר לכהן כרבה הראשי של העיר תלמסאן שבאלג'יר, תפקיד אותו ביצע במשך 17 שנה. בהמשך, לאחר פטירת ר' משה טולידאנו, בשנת ה'ת"ש (1940) חזר לעיר מקנס כדי לשמש כדיין. השתדל לעשות שלום בית כפי יכולתו. דרשותיו היו לשם דבר ומשכו כמעט את כל תושבי עירו.

כמו כן לרבינו היו מהלכים במסדרונות השלטון, תוך שהוא זוכה לכבוד ממלך מרוקו. בנוסף זכה לאות כבוד מהמלך ומשר החינוך. קשריו אלו הועילו לו לצורך פעילות לטובת היהודים. בשנת ה'תשכ"ד (1963) עלה לארץ ישראל והתיישב בחיפה. בתחילה סירב לכהן כרב בחיפה, למרות מעמדו הרם במרוקו, לבסוף לחץ של ראש העיר דאז (אבא חושי) הובילו להסכמתו. בשנת ה'תשכ"ח (1967) החל לכהן כרבה הראשי הספרדי של העיר חיפה. בתפקיד זה החזיק עד פטירתו. נפטר ב-ב' בשבט ה'תשל"ד (1974). חי כ-82 שנים. ציונו בחיפה.

אביו: ר' חיים. **אמו:** מרת שמחה (לבית גנו). **נשותיו:** מרת שמחה כהן (זיווג ראשון - בשנת ה'תרס"ח). מרת רחל (זוג שני - בתו של ר' יחיאל לכריף. בשנת ה'תרפ"ב. בנו היחיד ממנה ולבסוף התגרשה ממנו והרב נותר עם אשתו הראשונה). **מרבתי:** ר' חיים ברדוגו. **בנו:** ר' אליהו. **מספריו:** חיבר למעלה מ-48 ספרים, חלקם הגדול טרם יצאו לאור. להלן רשימה חלקית של ספריו: **ישו"ת מים חיים** - או"ח • **אוצר המכתבים** - מכתבים שכתב ואיגד • **זבח תודה** - דיני שחיטה • **יזכור יוסף יגרש ירחים** - דיני גיטין • **בגדי ישע** - פירוש להושענות • **נחלת אבות** - על פרקי אבות • **הגדה של פסח יהוד יוסף חי** - לקט פסקיו בארבעה חלקי השולחן ערוך • **נר מצווה** - עוסק בחג החנוכה • **נשמת חיים** • **לקט הקמח** • **תפארת בנים אבותם**

בעת כהונתו בתלמסן, היה זוג צעיר אשר מדי פעם הייתה האישה קונה בשר מהאיטליז, הקצב שאל את האשה: "האם את רוצה בשר מוכשר או שתכשירי בביתך?". האשה שלא הבינה למה הכוונה לקחה בשר לא מוכשר. באחד הימים פגש הקצב את הבעל, ושאלו: "אשתך כה צעירה, וכבר יודעת להכשיר בשר?", וכששמע זאת בעלה **נחרד, מפני שחשב לתומו, שאשתו קונה בשר מוכשר. מיד פנה לביתו והחל להטיח בה דברים קשים, שהכשילה אותו בבשר איסור,** האשה שהתחנכה בבית הוריה שבכל שאלה פונים לרב, הציעה לבעלה: "הבה ניגש לרב ונשאל האם נהגתי כשורה ואם לאו- נשאל כיצד נעשה תשובה על מעשיי", הבעל שמע בקול אשתו וניגש לרב העיר הגאון רבי יוסף משאש, ובידם הסיר שבו בישלה האשה את הבשר, הבעל שטח את עיקרי הדברים לפני הצדיק.

כשסיים, לתדהמתו הרבה, הרב טעם מהתבשיל והפטיר: "בשר זה מוכשר". ויהי זה לפלא בעיני הבעל. מאחר שמעשה הרב נראה מוזר בעיניו החל לספר על מעשה רב העיר, עד שנהפך לשיחה בני העיר. העסקנים לא יכלו לשמוע את חרפת הצדיק ופנו אליו לאחר בקשת המחילה, ושאלוהו לפשר מעשהו, וכיצד ייתכן שאמר על בשר, שאינו מוכשר כי ניתן לאכול. השיב הצדיק: "יש חלק בבשר שאסור לאוכלו מהתורה, וישנו חלק שאסור לאוכלו מדרבנן, וישנו חלק שאסור מצד המנהג. ואותו אכלתי בשביל להשכין שלום בית בין בני הזוג!". ובמקביל זימן את האשה למשרדו ולימדה הלכות הכשרה, לבל ייכשלו להבא.

על שקידתו המופלאה מסופר, שהיה לומד מדי חג את המסכת בש"ס העוסקת מענינא דיומא, מאחר ששנים כך נהג החל הרב ללמוד מסכת מהתלמוד הירושלמי, עד שנפגש עם דף, שלא הצליח להבינו כשורה. לאחר מאמץ רב עדיין לא הצליח לפצח את הסוגיה. לפיכך החליט לנסוע לקזבלנקה, שם יש מספר חניות לספרי קודש, כדי לקנות ספרים, שאולי יעזרו לו להבין (מרחק הנסיעה ממקנאס לקזבלנקה כ-300 קילומטר! והתחבורה אינה זמינה כבימנו). לאחר שהגיע לעיר, נכנס לחנות.

המוכר רואה רב הדור פנים ומציע את עזרתו, "איזה ספר כבודו מחפש?" - עונה הרב: "האם יש תלמוד ירושלמי עם ביאור?" - "מקסימום יש לנו תלמוד בבלי. כבודו מחפש דבר, שלא נמצא במדינתנו", הרב הודה למוכר ועבר מחנות לחנות, שש חנויות במספר ולא מצא את מבוקשו, משם שם פעמיו אל עבר ביהמ"ד. שם פגש אחד מחכמי העיר, ששאלו: "במה זכינו שהרב הגיע לעירנו?" סיפר לו שמחפש תלמוד ירושלמי עם ביאור ולא מצא בכל העיר, יעץ אותו הרב: "בגבול ספרד יש עיר נמל בשם טנג'יר, ושם יש חכם מפורסם סבא דמשפטים הגאון ר' מרדכי בן ג'ו, כל שדר"י ארץ ישראל שמגיעים לביתו מביאים עימם מתנה לרב ספרי קודש מארץ ישראל, וידוע, שלרב יש ספריה ענפה. אולי כבודו ימצא אצלו את מבוקשו".

רבינו נסע מקזבלנקה חצי יום לטנג'יר, נכנס לחדר של ר' מרדכי ושאל: "האם יש לכבודו תלמוד ירושלמי עם ביאור?" - ענה הלה: "קיים בספרייתי", קרא לשמש וביקש מהרב, "כבודו יתלווה עימו בלימודו בספר", עיין רבינו והנה ראה, שמפרשי הירושלמי עומדים על הקושיא שעליה התקשה, צהלה עלתה על פניו והוא הודה לר' מרדכי ונפרד לשלום. משם נסע לקזבלנקה והתעכב זמן מה, שם פגש את אחד מגברי העיר ששאל: "כבודו מה עושה בעירנו?", סיפר הרב על מבוקשו, אמר הגביר: "כבודו לא צריך לקנות תלמוד ירושלמי. אני אתן לרבינו סט חינוס ביודעי שהרב ילמד בספרים מהעמוד הראשון ועד האחרון", שאל הרב: "מהיכן השגת את הסט?", סיפר הנגיד שנפטר ר' מרדכי בן ג'ו רב העיר טנג'יר, וקנה הוא מידי היורשים את כל הספרייה. העשיר כתב שטר ליורשים וביקש מהיורשים לתת את הסט של התלמוד הירושלמי. נסע רבינו שוב חצי יום לטנג'יר הגיע לידי היורשים, קיבלו את השטר אך נענה בשלילה, "מנהגנו שלא מוצאים דבר מבית המנוח עד תום שנה", נפרד הרב מהם וחזר למקנאס, לאחר שנה חזר שוב, וכל זה בגלל אהבתו לתורה הקדושה.

הצדיק הרב נחום זאב זיו זצ"ל - נולד בשנת ה'תרי"ז (1857). בנערותו למד בבית התלמוד בקלם. תקופה מסוימת שהה באיישישוק ושקד על תלמודו בישיבת הפרושים הידועה. לאחר נישואיו התגורר סמוך לחותנו בסידיניק ועסק במסחר. כעבור זמן עבר לגור בקניגסברג וניהל מסחר בתחום העצים. כל אותן שנים הנהיג את אורחות חייו בשיטת קלם. מדי יום קם בשעה שלוש לפנות בוקר כדי ללמוד עד תפילת שחרית. לעסקיו הקדיש רק שעות אחדות קבועות ביום. בשעה קבועה עזב את עסקיו ופנה לבית המדרש לעסוק בתורה בשקידה ובריכוז עצום. בעל תפיסה מהירה ובעל כושר ריכוז רב. ניצל את כישורונתיו לעיון וחידוש בתורה ומוסר בהתמדה מיוחדת בכל שעות היום והלילה. דקדק מאוד בדיבורו והקפיד על מידת האמת. דקדק עצום בהלכה והרבה במעשי חסד. נהג לבקר בקביעות חולים יהודים בקניגסברג בצנעה. אביו העריכו מאוד. פעם כאשר אביו פגש בו בצאתו ממחסן העצים הוא התבטא ואמר: "נראה שבני עומד במחסן העצים ומסילת ישרים בידו".

בהמשך עבר עם אביו לגור בגרובין. כאשר אביו חלה, רבינו לקח על עצמו לסייע לאביו החולה בניהול התלמוד תורה. בסוף שנת תר"ע (1911) עבר להתגורר בקלם והצטרף להנהלת התלמוד תורה יחד עם גיסו הגאון הרב צבי הירש ברוידא. בשנת ה'תרע"ד (1913) לאחר פטירת הרב ברוידא הוטל עליו כל עול ניהול התלמוד תורה, זאת במקביל לשמירתו את כל סדרי הישיבה כאחד האברכים התלמידים. מסר שיחות לתלמידים והדריך אותם בתורה ומוסר על פי שיטת אביו. מרן הגאון הרב ירוחם ליבוביץ העיד כי הסבא מקלם אמר על בנו ר' נחום זאב כי הוא הכלי המפואר ביותר שעשו ידיו. בשנות מלחמת העולם הראשונה, לאחר שהצבא הגרמני כבש את קלם, רבינו המשיך לנהל את התלמוד תורה תוך הקפדה על שמירת הסדרים הקבועים. בשנת ה'תרע"ו (1916) חלה והתייסר, אבל שמר על איפוק ושלוות הנפש עד יומו האחרון. בתו ביומנה האישי כתבה כי כשבוע לפני פטירתו: "אבא דיבר אודות הייסורים שצריך לשאת אותם ברצון, ויותר מזה לקבלם בשמחה, כי גם הם תוצאה של חסדי ה'... הוא מוסר את עצמו כליל לחסותו ולרצונו של הקב"ה". נפטר בערב שבת קודש, ב' שבט ה'תרע"ו (1916). חי כ-59 שנים. ציונו בקלם בסמוך לציון אביו.

אביו: הצדיק ר' שמחה זיסל (הסבא מקלם). **אמו:** מרת שרה לאה. **אשתו:** מרת פעהה הי"ד (בת ר' משה איילברג ורעייתו בילא לבית אקרמן. מצאצאי רבי אברהם דנציגר ה'חיי אדם'). **בנותיו:** מרת חיה (נישאה לר' דניאל מובשוביץ), מרת שרה פרידא (נישאה לר' גרשון מיאדניק), מרת בלומה (נישאה לר' אליהו אליעזר דסלר). **בניו:** ר' אלטר, שמחה יצחק הי"ד. **מרבותיו:** אביו, הגאון ר' שמחה זיסל. **מתלמידיו:** מרן הגאון המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין, מרן הגאון ר' אברהם אבא גרוסברד (משגיח בשיבות פוניבז', ריגא ולומזא), מרן הגאון הרב ירוחם ליבוביץ (משגיח בשיבות ראדין ומיר).

הגאון מרן רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל סיפר: פעם אחת ביקשו מרבינו שיתערב בסכסוך מסויים כדי שינסה לפשר וישקיט את המחלוקת שהתעוררה בין הצדדים. רבי נחום זאב סירב לשמוע על כך, ונימק את טעמו כי הוא חושש אולי אחרי שישמע את העניין, ימשיך להיות צד במחלוקת. רבי נחום הוסיף ואמר כי רק חמישה רגעים יכולים לעמוד בניסיון, ואילו מעבר לזמן זה יש סכנה שמא ימשיך לצד אחד במחלוקת. רבי מיכל יהודה המשיך ואמר: "עד כדי כך רבי נחום זאב החמיר על עצמו בזירות גדולה, שכן בעלי המחלוקת נכשלים בהרבה איסורי תורה, ולא רק שהם חוטאים בנפשותם אלא נעשים ח"ו למחטיאי הרבים. במצב זה יש השפעה רעה על המידות. בנוסף, כמה ביטול תורה נגרם בגלל המצב, ועל כל חילול שם שמיים ברבים בעולם כולו". (מעובד מתוך 'דרכי החיים').

מרן הרה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זיע"א סיפר: פעם נכנסתי למורי ורבי הרה"צ רבי נחום זאב זיו מקלם זיע"א וראיתי אותו שהוא קוצץ את ציפורני ידיו. לאחר מכן שייף אותם היטב בפצירה. לשאלתי הוא הסביר לי את פשר מנהגו וכך אמר: "אני מעיין הרבה בספרים השייכים לציבור. אני חושש שמא אגרום בציפורני איזו שהיא שריטה וקלקול לספר ואהיה חלילה מזיק לרכוש של הרבים".

רבינו הצטיין במעשה חסד עם הבריות עד שאביו, הסבא מקלם, מכנהו באחד ממכתביו בתיאור **'איש החסד'**. הוא פעל בעיקר בין אנשי רוסיה שהיו באים לעיירה קניגסברג להתרפא. הוא נפגש איתם והתעניין במצבם והיה עושה כל שבאפשרותו למענם. רבינו החשיב מאוד את ביקוריו בבתי החולים המקומיים ומצא בהם גם תועלת מוסרית. פעם כתב לאביו ששני דברים מחזיקים אותו ביהדות: המכתבים של אביו ובתי החולים שבקניגסברג... גם את פעולות אלו השתדל ככל האפשר לבצען בצנעה שאיש לא יכיר בהן. לפעמים גם זקק את הפעולות לחשבון אחרים כדי לסמוך 'אהבת חסד' להצנע לכת'.

אחד מחשובי בית התלמוד של קלם, פנה אל רבינו במכתב וביקש ממנו שיפעל עבור אחותו החולה הנוסעת לקניגסברג להתרפא וזקוקה לעזרה. רבינו לא הגיב למכתבו. אותו האיש פגש את רבינו לאחר מכן ונזף בו על שלא עזר לאחותו. רבינו לא השיב לגערותיו. לאחר מכן נודע לאיש במקרה שכל העזרה שהושיטו לאישה זו בקניגסברג הגיעה מרבינו שפעל כל העת למען האישה באמצעות אדם אחר והוא לא סיפר זאת משום 'הצנע לכת'.

על יחסו של רבינו עבור הבריות מספרים נפלאות. הוא היה חודר לתוך רגשותיו של כל אדם ועורך מחשבות תמיד איך הוא יכול למנוע ממנו צער ולהיזהר בכבודו. בתו הרבנית דסלר סיפרה: פעם אבא נסע לחתונה בעיר וילנא. בעת סעודת הנישואין שהשתתפו בה מגדולי העיר, התכבדו האורחים החשובים לנאום לכבוד המאורע כנהוג. ראשון הנאמים היה אחד האנשים המכובדים ביותר של וילנא. האיש לא הצליח בנאומו. רבינו היה צריך לנאום לאחר מכן. רבינו היה מחונן בלשונו והיה ידוע כנאום בחסד עליון. לתימהון כל הקרואים, רבינו סירב לנאום למרות כל הבקשות וההפצרות. אחר כך גילה לביתו שהיתה נוכחת במקום, כי חשש שיעלה בנאומו על הרב שקדם לו, ובזה יבייש אותו ויתכבד בקלונם...

תלמידו הגאון ר' אברהם אבא גרוסברד סיפר כי נסע עם רבו ברכבת במשך כמה שעות רצופות. רבינו בכל השעות היה שקוע בריכוז עצום, ללא כל תנועה חיצונית כשפניו אדומים מרוב מאמץ עיוני. למחרת כשנפגשו בישיבה, התנצל רבינו בפני תלמידו על כך שלא שם לב כלל לנוכחותו כל זמן הנסיעה.

הרב משה לייב מסאסוב זצ"ל: נולד בברודי בשנת ה'תק"ה (1745). מגדולי רבני החסידות. גדול בנגלה ובנסתר. זמן מה ישב באפטה ומשעבר לסאסוב שהפכה למרכז חסידי גדול אליה נהרו אלפי מעריצים. כל ימיו היה בעל יסורים. עם כל זאת היה מכתת את רגליו תמיד עבור פדיון שבויים, קירוב רחוקים ועוד. מפורסם כאוהב ישראל, כדואג לעניים ולסובלים, והוא כונה בתואר 'אבי האלמנות והיתומים'. עשרות אגדות על מסירות נפשו במעשי צדקה ופדיון שבויים. נודע בהתלהבותו העצומה ונמנה על יוצרי הניגון והריקוד החסידי. בעל מידות מופלאות. מפורסמת אמרתו: "כל מי שאינו מוכן למצוץ את המוגלה של ילד יהודי, לא הגיע למידת אהבת ישראל". מעולם לא הקדימו איש לשלום. בכל יום עבר ליד בתיאם של אלמנות העיר ובירכן בצפרא טבא. נפטר ב-ד' שבט ה'תקס"ז (1807). חי כ-62 שנים. את מקומו ירש בנו, שהיה בן שבע בשעת פטירת אביו.

אביו: ר' יעקב. **אמו:** מרת רבקה. **בנו (יחידו):** ר' יקותיאל שמלקה. **בתו:** מרת פסיה לאה (נישאה לר' דוד הגר מזאבלטוב בעל ה'צמח דוד' בן ר' מנחם מנדל הגר מקוסוב). **מרביתיו:** ר' שמואל שמלקה מניקלשבורג (רבו המובהק, שבמשך 13 שנה לא זזה ידו מתוך ידו), ר' אלימלך מליז'נסק (בעל ה'נעם אלימלך'). **מתלמידיו:** ר' יעקב יצחק מפשיסחא (היהודי הקדוש), ר' צבי הירש מזידיטשוב, ר' מנחם מנדל מקוסוב, ר' אברהם דוד מבוטשאטש, ר' מה חיים אפרים (אב"ד קאליש), ר' מאיר מפרימישלאן. **מספריו:** **ילקוטי מר"ל** - חידושיו על מספר מסכתות יתורת הרמ"ל השלם יחידושי רמ"ל.

הצדיק רבי משה-לייב מסאסוב התמסר למצוות פדיון-שבויים. בכל פעם שהגיעה אליו ידיעה על יהודי שהושם בכלא, ולעיתים זו הייתה משפחה שלמה שהושלכה לבור, היה מניח את כל ענייניו ויוצא לפדותם ולשחררם. מכתת היה את רגליו מעיר לעיר ומכפר לכפר ומקבץ כסף למטרה הנעלה. פעם אחת נודע לו, על משפחה שראשה, חוכר אחוזה, התקשה לעמוד בדמי החכירה הגבוהים, והוא ובני ביתו נמקים כבר שבועות ארוכים בכלא. מדובר היה בחוב גבוה מאוד, שהצטבר זמן רב. לקח רבינו את שקית הטלית והתפילין שלו, ארז צרור מיטלטלין קטן, ויצא לדרך. שוב חזר לאותן כתובות, שבהן ביקר אך לפני זמן לא-רוב, וניסה לסחוט עוד כמה פרוטות מהכיסים שהתרוקנו.

הימים נהפכו לשבועות והסכום שבידו הגיע אך בקושי לכשליש משיעור החוב. בראותו, כי קלושים הסיכויים שיצליח לגייס בפרק זמן סביר את מלוא הסכום, נסע לבית הפריץ, והציע לו פירעון חלקי של החוב, תמורת שחרור מיידי של המשפחה הכלואה, והתחייבות שלו לפרוע את היתרה בתוך זמן שייקבע. הפריץ דחה אותו על הסף. לא הועילו לרבי משה-לייב תחנונותיו, ואף לא הסבריו ההגיוניים, כי שום תועלת כלכלית לא תצמח לפריץ מכליאת בני המשפחה. הפריץ היה עקשן.

מאוכזב ומדוכדך עזב רבינו את בית הפריץ. הוא חש, כי הפעם אינו יכול להושיע את בני המשפחה המסכנים. "סהדי במרומים שבכל כוחי התאמצתי", הרהר בליבו. בעודו נוסע בדרך, הבחין בעגלת משטרה הבאה מולו. כשהתקרבה העגלה, שמע זעקות כאב עולות מתוכה. כשחלפה העגלה על פניו, הבחין ביהודי שוכב על קרקעיתה ושומר גברתן מצליף בו בשוט. זעקות היהודי פצעו את ליבו. מיד הפנה את עגלתו לאחור והחל לדלוך בעקבות עגלת המשטרה. ה'מרדף' הסתיים בתחנת המשטרה הקרובה. שני שוטרים הורידו את היהודי הכבול והחבול מהעגלה, וגררוהו פנימה. רבי משה-לייב התגנב בעקבותיהם, מצטנף בפניו כדי שלא למשוך תשומת-לב ולעורר שאלות מיותרות. השוטרים הכניסו את היהודי לתוך חדר גדול, שבו ישב מפקד התחנה, וסיפרו על עלילותיו של האיש.

התברר, כי הלה נתפס בשעת גנבה מביתו של אחד מעשירי הסביבה. היהודי הגנב לא הכחיש את האשמה, ורק ניסה לתרץ את מעשיו באומרו, שאין לו במה להאכיל את ילדיו. מפקד התחנה לא נהג בו ברחמים, והורה להשליכו לצינוק, לחודש ימים.

רבינו אף שבתוך-תוכו חש בושה עמוקה ממעשהו של היהודי, לא היה יכול להבליג. אהבתו היוקדת לכל יהודי, יהיה מצבו הרוחני אשר יהא, הקפיצה אותו ממקומו. "מפקד התחנה!", קרא מקצה החדר, "אכן, מדובר במעשה שיש עמו קלון, אך אולי לאחר שאפדה אותו, תמורת דמי-כופר נכבדים, ואפרוש עליו את חסותי, אצליח להחזירו לדרך הישר!". הצעתו של הצדיק קסמה למפקד התחנה והוא נענה לה בחיוב. הנה יש כאן הזדמנות להרוויח משהו 'ממשי' מכל הסיפור הזה. רבי משה-לייב הוציא את הכסף, שקיבץ לפדיון בני המשפחה והניחו על שולחן המפקד. 'כך, לפחות, ייעשה בכסף שימוש הדומה ליעודו המקורי', התנחם. בצאתם מהתחנה הזמין הצדיק את היהודי, שזה עתה ניצל מחודש בצינוק, לעלות עמו לעגלתו. "אשיבך למקום מגוריך וביתיים נשוחח קצת", הציע. האיש נענה לו בשמחה.

כל הדרך דיבר רבינו על ליבו של היהודי, לבל ישלח עוד את ידיו בגנבה. "ראשית, אתה עובר על אחד מעשרת הדיברות. שנית, חשוב על הדוגמה השלילית שאתה נותן לילדיך. כיצד אתה רוצה שיזכרו אותך לאחר לכתך מהעולם – כגנב עלוב? פשוט נבלות בשוק ואל תדקק לבריות!". בהגיעם למקום מגוריו של האיש, בטרם נפרדו זה מזה, ניסה הצדיק לחלץ ממנו הבטחה כי לא ישוב עוד לסורו. האיש מצמצם בעיניו במבוכה. "לא ולא, רבי", אמר. "לא מתייאשים כל-כך מהר. אומנם הפעם הזו נכשלת במשימתי, אך אין זו סיבה מספקת להרים ידיים ולהיכנע. הנחישות היא חלק בלתי-נפרד מה'מקצוע'. אני משוכנע, כי בפעם הבאה – אשתדל יותר וגם אצליח!".

במפח-נפש נפרד רבינו, נושא בליבו תפילה לחזרתו בתשובה שלמה. דברי הגנב לא הרפו ממנו לרגע. לאחר כעשרת דרך קצרה, עזר את עגלתו בצד הדרך, מנסה למצוא מסר חיובי במאורע האחרון. לפתע הבריק ברק במוחו. "האיש צודק בכל מילה: 'לא מתייאשים כל-כך מהר'. אמנם הפעם הזו נכשלת במשימתי, אך אין זו סיבה מספקת להרים ידיים ולהיכנע. הנחישות היא חלק בלתי-נפרד מה'מקצוע'. אני משוכנע, כי בפעם הבאה – אשתדל יותר וגם אצליח!". נחוש להצליח הפעם במשימתו ולא להתייאש עקב קשיים וכישלונות קודמים, פתח רבי משה-לייב במסע מחודש ומייגע מקודמו – לפדיית החוכר היהודי ובני משפחתו ולשחרורם מהכלא.

רבינו בימי נעוריו חי עם אשתו ובניו בדוחק עצום. בשכנותו היה גביר אחד אשר סיפק לו די מחסורו. יום אחד בא אליו הגביר ואמר לו: "הרי על כבודו לגדל משפחה, וכי תכלית זו שאהיה נותן לו מעות מדי שבוע בשבוע? מוטב ואתן לכבודו סכום כסף נכבד וינסה לסחור בזה בוודאי ה' יצליח דרכו".

שמע הרב לעצתו, נטל סכום כסף מהעשיר ונלווה לסוחרים שעשו את דרכם ליריד. משבאו העירה, פנו הסוחרים איש-איש לדרכו להביא טרף לביתו ואילו רבינו סר לביהמ"ד, ושהה שם זמן מה. לאחר-מכן בא לכיכר השוק, וכבר הסוחרים הכינו את עצמם לחזור הביתה. אמר להם: "הרי לסחור סחורה באתי ובשוק טרם קנית". צחקו עליו הסוחרים ואמרו לו: "הרי כבר פנה היום, והשוק שנועד להיערך בעת היריד כבר עבר-חלף וכולם נסעו לביתם". משבא ר' משה לייב לביתו, ויצאו לקראתו בניו. סבבו ושאלו אותו: "אבא, אבא, מה הבאת לו מן היריד?" חלשה דעתו, חלה ונפל למשכב.

בא אליו הגביר להיוודע על מעשהו. ראהו בשברון לבו ושאלו: "מה זה רבי? שמא אבדו מעותיך? ואולי חילקת המעות שנתתי לך לצדקה? אמור ואתן לך כפל כפליים". מששבה אליו רוחו, השיבו: "נוסע אדם מביתו ליריד ליום-יומיים, שואלים אותו בניו: 'אבא, מה הבאת לנו מן היריד?' ואין לו מה להשיבם. על אחת כמה וכמה, כשאבוא לעולם האמת וישאלוני: 'מה הבאת עמך?' מה אשיב? אוי לי מיום הדין, אוי לי מיום התוכחה!" - "אם כן", אמר הגביר - "מוטב לו לכבודו שישב ויעסוק בביתו". ומאז התגלה לעולם כי רבינו צדיק הוא, ומשודע בשערים, החלו משחרים לפתחו והיה לרבי!

"יותר מכפי שעושים אב ואם למען ילדיהם עושה רבי משה לייב למען היתומים", כך נהגו הבריות לומר על רבינו. אכן, נודע הצדיק במסירותו למען כל נזקק, אך יותר מכל פעל למען יתומים. מסור היה להם בכל נפשו וטיפול בהם כאב אוהב. בבוא העת היה טורח להשיא יתומים ליתומות. בחתונות אלו באופן מיוחד השתדל רבינו לשמחם ביום זה. קהל גדול הוזמן ליטול חלק בשמחה ותזמורת גדולה הנעימה לקרואים ושמחה את החתן והכלה. גם מאכל ומשקה לא חסרו בחתונה מעין זו וכל ההוצאות על חשבונם של רבינו.

באחת החתונות, כשהשיא רבינו יתום ליתומה הגיעה השמחה לשיאה. התזמורת ניגנה ברוב עוז והרבי רקד בהתלהבות עצומה. כל כולו שקוע בלהט השמחה. השמחה וההתלהבות סחפו עימהן את הקהל הגדול: הכל פצחו בשירה אדירה וחשו התרוממות רבה והנה, בסיומו של הריקוד הנסער נשמע פתאום קולו הנרגש של הרבי: "מי ייתן וביום פטירתי יובילוני לבית עולמי הנגינה והזמרה הנשגבים הללו".

הגם שהנוכחים היו שקועים בשירה ובריקוד, עוררה הכרזתו של הרבי פליאה רבה. עם חלוף הזמן נשתכחה הכרזתו של רבינו. ביום בו נפטר, חשו המוני בית ישראל את עצמם כיתומים, הצדיק הרחום, שהיה להם כאב אוהב איננו ומי ידאג ליתומים ולמסכנים? אנשים ונשים נהרו מכל עיירות האזור כדי ללוותו בדרכו האחרונה. קהל עצום צעד בעצב אחר מיטתו. הפנים עטו ארשת של צער.

אט-אט קרב מסע ההלוויה אל בית העלמין. משהגיעו לפתח המקום, נראו במורד הדרך שתי עגלות רתומות לסוסים קרבות במהירות. ממרחק ניתן היה להבחין כי בעגלות יושבים זמרים ונגנים. בתימהון רב הביט הקהל לעבר העגלות: מה לנגנים ולזמרים בעת שכזו ובמקום שכזה? "נוסעים אנו", סיפרו הנגנים, "לחתונת בנו של אחד מעשירי הסביבה. בהיותנו בדרך, שמטו לפתע הסוסים את הרסן והחלו לסטות מהדרך. העגלונים ניסו להנהיגם אך ללא הצלחה. והנה הגענו אל בית העלמין של סאסוב אך איננו מבינים מדוע קרה הדבר". הצטרפו הזמרים והנגנים למסע ההלוויה ולפתע נזכר אחד מהם: הן אותנו הזמין הצדיק לנגן בחתונת היתום והיתומה. הזכרים מה הכריז אז?" וכי נמלא בקשתו? "הנגנים זכרו כי הרבי ביקש שינגנו ביום פטירתו כפי שמנגנים בחתונה. אך כיצד יעזו לעשות כן? הוחלט לבסוף שבית דין יפסוק. הושיבו שלשה תלמידי חכמים לדון ואלו פסקו כי יש לקיים את רצונו של הנפטר.

פסק הדין ניתן ונגני התזמורת פנו למלא את תפקידם וכולם ביחד פצחו בשיר בדיוק כמו בחתונת היתום והיתומה. כל זאת בבית העלמין של סאסוב. לצלילי מנגינה זו נטמן ר' משה לייב. ידע הצדיק עד כמה תקשה פטירתו ורבים יהיו דואבים. כדי להפיג מעט מן העצב והתוגה ביקש כי בעת הלווייתו ינגנו. אכן בפטירתו כמו בכל ימי חייו, דאג ר' משה לייב לעודד נדכאים ולשמח לבבות עצובים.

רבי ישראל אביחצירא זצ"ל המכונה **הבבא סאלי**- נולד בעיר ריסאני במרוקו ביום ראש השנה ה'תר"ן (1890). בן לשושלת רבנים מפורסמים עושי ניסים. מילדותו שקד על לימוד כל ענפי התורה. אביו החל ללמדו את דרכי הקדושה, **ומגיל שש, כשיצאו עמו לרחוב, כיסו את עיניו בגלימה, כדי לשמור על טהרת עיניו**. בילדותו נחטף ע"י ערבים מבני תאפילאלת, שדרשו כופר גבוה תמורתו - ולאחר שאביו שילם שוחרר. הרבה בתעניות וסיגופים פרש מענייני העולם ולמד תורה בנגלה ובנסתר. התענה משבת לשבת, נשאר ער לילות שלמים והרבה בלימוד תורה. **בקיאותו בש"ס ובפוסקים הייתה עצומה ופסקי דין שלו בענייני הלכה התקבלו ללא ערעור**. טבל פעמים רבות במקוואות קרים וערך סיגופים רבים.

בגיל 17 נתמנה לראש הישיבה ע"ש סבו 'אביר יעקב', תפקיד בו שימש כ-13 שנה. בשנת ה'תרפ"א (1920) בהיותו כבן 30 בלבד נבחר לכהן כרב, דיין ומורה צדק של כל מחוז תאפילאלת. בשנת ה'תרפ"ב (1922) עלה לארץ ולמד בישיבת המקובלים 'בית א-ל' ולאחר שנה חזר למרוקו בהוראת רבו, ראש ישיבת תאפילאלת, הרב משה תורג'מן. לאחר מכן חזר לירושלים והחל ללמוד בישיבת 'פורת יוסף' וחזר שוב בהוראת רבו.

בשנת ה'תשי"א (1950) עלה לירושלים והתגורר בשכונת בקעה בדרום העיר, לאחר שלוש שנים כששמע על הירידה הרוחנית בקרב היהודים במרוקו חזר לשם על מנת לעודדם. בשנת ה'תשכ"ד (1964) עלה לארץ והפעם על מנת להשתקע בה סופית. בהתחלה גר ביבנה, אחר כך באשקלון, לבסוף קבע את משכנו בנתיבות. **התפרסם כעושה מופתים וכבעל רוח-הקודש. רבים נושעו על ידו**. נפטר ב-ד' שבט ה'תשד"מ (1984) חי כ-94 שנים. ציונו בנתיבות. יום פטירתו הפך להיות יום הילולא וכל שנה ביום זה המונים עולים לחגוג את ההילולה על הציון הקדוש. לאחר פטירתו המקובל ר' ברוך אבוחצירא המשיך דרכו.

סבו: ר' יעקב (בעל 'אביר יעקב'). **אביו:** ר' מסעוד. **אמו:** מרת עישא (ממשפחת בן חמו). **אחיו:** ר' דוד, ר' יצחק (בבא חאקי). **נשותיו:** מרת רחמה (זיווג ראשון- בת אחותו. נפטרה בעת לידת בתה שגם לא שרדה). מרת פריחה אמסלם (זיווג שני), מרת מרים (זיווג שלישי- בת ר' אליהו אמסלם). מרת סימי (זיווג רביעי- בת ר' יעקב בן שמחון). **מרבתי:** ר' יצחק פדידה, ר' משה תורג'מן (בבא סי בן יוסף), **חברותא:** ר' עזרא עטיה, ר' אליהו לעג'מי. **מתלמידיו:** הרשל"צ ר' מרדכי אליהו. **ילדיו (זיווג שני):** ר' מאיר (בבא מאיר), מרת רוחמה (נישאה לר' אברהם אביחצירא, רבה של יבנה ורמלה), מרת שרה. שישה ילדים נוספים לא שרדו. **ילדיו (זיווג שלישי):** מרת אביגיל בוסו, ר' ברוך (בבא ברוך), מרת פנינה (נישאה לר' דוד יהודיף), מרת עליזה הראל. **ילדיו (זיווג רביעי):** מרת אסתר.

על העובדה, כי הרב היה בעל רוח-הקודש, יעידו הסיפורים הבאים המעובדים מתוך הספר הנפלא 'מעשה ניסים': מסופר על ר' ניסים עטיה מחיפה שסבל משבר. למגינת ליבו, על אף שעבר מספר ניתוחים, בכל פעם היה השבר חוזר מחדש, והרופאים הרימו ידיים. בצר לו החליט לנסוע לרבינו בנתיבות, כדי שיזכה לברכתו. כשהגיע ראה קהל רב, הממתנים בתור. והנה משמשו של הרב יוצא החוצה לחדר ההמתנה ושואל בקול: "מי זה ניסים עטיה?". הלה הופתע לשמוע את שמו ואמר, כי הוא האיש המדובר. "הצדיק ביקש שתיכנס אליו". מיודענו תהה על מה ולמה מבקשו הצדיק. בהיכנסו, כשנכנס וראה את הצדיק, החל לבכות ולבקש על נפשו, תוך כדי שהוא מספר לצדיק על בעייתו.

רבינו לא השיב דבר אלא ניגש לאחד המדפים והוציא את הספר 'מנחת יהודה' (מחבר הספר היה הגאון האדמו"ר המקובל ר' יהודה אצלן עטיה נלב"ע ב-ד' ניסן תשכ"ב, ציונו בהר-המנוחות והוא אביו של ר' ניסים). ואמר לו: "היה לך אבא צדיק גדול, ואתה מגיע אליי? עצתי לך, שתלך לציונו ותבכה שם, ובזכותו תיוושע!". ר' ניסים הופתע מרוח-הקודש של הצדיק, וכמובן הלך להשתטח על ציונו של אביו הצדיק, וכבר בדרך חזרה נעלמו לו הכאבים, עד לסוף ימיו, והוא לא הזדקק לשום ניתוח.

מעשה שהיה כשרבינו התגורר בשכונת בקעה. רבינו התגורר ברח' שמעון 11 בקומה השניה, ואילו בקומה הראשונה התגורר המקובל הרב יהושע שהרבני. שבת אחת, בשעת סעודת הבוקר, מזגו לרבינו חמין. והנה ביקש רבינו, שימזגו צלחת נוספת עבור שני אנשים. את הצלחת ביקש ממשמשו להעביר לחכם יהושע שהרבני. הרבני שהרבני הופתעה עד מאוד, שכן גם היא הכינה חמין. ואם הם יאכלו ממה שהצדיק נתן להם- הרי שהאוכל, שהיא הכינה, לא יאכל בשבת. חכם יהושע אמר לה: "אין דבר, זכות גדולה נפלה בחלקנו לקבל אוכל מהצדיק". והנה, לאחר הקידוש ביקשה האישה להביא גם מעט מהחמין שלהם וגילתה להפתעתה, שכל החמין נשרף! ואלמלא רבינו ששלח להם אוכל - לא היה להם מה לאכול.

מסופר על אדם אחד, שלא היה מאמין בסיפורים, שסיפרו על רבינו. יום אחד לקחו אחד מחבריו אל הצדיק בנתיבות. כשהגיעו, ראו את רבינו עורך סעודה גדולה. נכנסו השניים וישבו בין כולם. במהלך הסעודה הגישו להם קערות עם פירות שונים. אותו חבר, שפקפק בקדושת רבינו פנה לחברו ואמר: "מי עישר את הפירות?" הוא נטל שני תפוחים מהקערה, עישר על הפירות ושם בכיסו. **חברו הזהירו לא לנהוג כך, אולם הלה לא התייחס לכך**. בסיום הסעודה קמו ללכת. כשהיו עדיין קרובים לבית הרב חש האדם חום חזק בכיסו. לפתע ראה עשן יוצא מכיס חליפתו. בזריזות הוציא את התפוחים, ולהפתעתו **גילה, שהם מפוחמים לגמרי והוא אף נכווה ממגעם**. הוא החל לרעוד, וחברו הציע, שיגש במהירות לרב, לבל ייענש עוד בגלל מעשיו. חזרו השניים לבית הצדיק. עוד בטרם פצה הלה את פיו אמר לו הבבא סאלי: **"וכי אין יודע אתה, שאין בודקין מן המזבח ולמעלה?"**.

יום אחד הופיע לפני רבינו בחור על כיסא גלגלים, הבחור ישב לפני רבינו וסיפר שנפצע במלחמת יום הכפורים, ולאחר סידרת ניתוחים נשאר רתוק לכיסא גלגלים כאשר רגל אחת בכלל לא מתפקדת, מצב הרגל השניה אף אחל להתדרדר והיה חשש שיצטרך לקטוע לו אותה. הבחור שהיה מרוחק מתורה ומצוות שוכנע כמעשה של יאוש לנסוע לנתיבות אל הצדיק אולי יש אמת בכל אותם סיפורים ששמע על ה'ניסים' שיכול הצדיק לעשות.

שמע הרב את סיפורו של הבחור פנה אליו ושאלו: "תפילין אתה מניח בכל יום?", "לא", ענה הבחור. "על השבת אתה שומר?"- "לא", באה התשובה. "אם כן, התפלא הרב, תן תודה שרגל אחת שלך כן בריאה. הרי את הכח אנו מקבלים מאיתו יתברך, ואם אין אנו עושים את רצונו, בידו לקחת מאיתנו את אשר נתן לנו ולשתק אותנו כליל, ואתה שאינך הולך בדרך התורה והמצוות, מה שכן יש לך הוא מתנת חינם".

מששמע זאת הבחור פרץ בבכי מר, שגרם התרגשות אצל כל הנוכחים. לאחר שנשתררה דומיה בחדר, היישיר הרב את מבטו אל עיני הבחור ושאלו: "אם אברכך ברפואה שלמה, ותוכל לקום על רגליך, האם תהיה מוכן לקבל עליך עול מצוות?", "כן", באה התשובה. "אם כן", אמר הרב, "תן לי את ירך, ואני מברך אותך ברפואה שלמה לעבודתו יתברך". לאחר שנישק הבחור את ידי הרב, אמרו לו הנוכחים לנסות לקום על רגליו. להפתעתו הצליח מיד לעמוד, ואף לצעוד מספר צעדים ללא עזרת איש.

בעודו המום מהשינוי הכביר שחל במצבו, ניסה להלך במהירות יותר גדולה, ועד מהרה מצא את עצמו ליד דלת דירתו של הרב. בקפיצה יצא החוצה, והחל לרוץ כשהוא פונה לעוברים ושבים בשאלה, "היכן יש טלפון ציבורי?", הטלפון הקרוב ביותר היה בישיבת הנגב מרחק כמאתיים מטרים מבית הרב, לשם הגיע הבחור בריצה, ובהתרגשות לא רגילה דיבר עם משפחתו, וסיפור להם בפרוטרוט את אשר קרהו בבית הרב.

בחורי הישיבה ששמעו בהשתאות את סיפורו לא האמינו למשמע אוזנם, אך לאחר שחזר על סיפורו נתפסו לאווירת התעלות נפלאה, שילבו יד ביד ויצאו בריקוד של שמחה ביחד עם הבחור להודות להקדוש ברוך הוא על הישועה הגדולה. יותר מאוחר הגיעו רבים לבית הרב והשתתפו שם בסעודת הודיה מיוחדת לכבוד הנס הגדול. הבחור המאושר שמר את הבטחתו ושינה באופן יסודי את אורחות חייו, אך לא רק הוא חזר בתשובה, אלא רבים שנכחו ושמעו את הסיפור, לא שכחוהו זמן רב והתחזקו באמונה וביראת שמיים. (מאור ישראל).

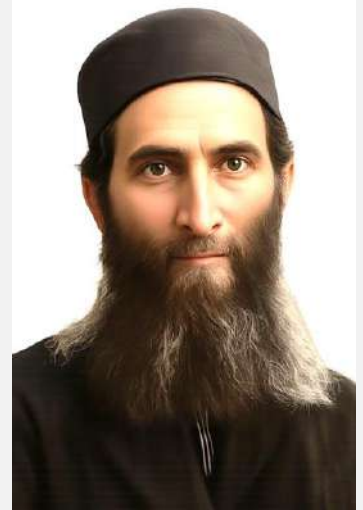
באחד הימים נכנסה משלחת שלמה לבית רבינו והמתניה להיכנס לחדרו של רבינו. בזמן שהמתניו שוחחו בקולניות ובהתרגשות, ואי אפשר היה להתעלם מנוכחותם. משמשו של רבינו ניגש לאחד הגברים שבחבורה וביקש לשמוע מה הם מבקשים מרבנו. הלה הפנה אותו לעברם של בחורה שהיתה עימם וביקש כי ישאל ממנה לפשר בואם. ניגש ר' אליהו לבחורה ושב וחזר על שאלתו. הביטה בו הבחורה ושאלה: "האינך מכירני?", ניסה משרתו של רבינו להיזכר מנין הוא מכירה ולא נזכר. כנתפס בקלקלתו הודה כי אינו מכירה.

הבחורה צחקה ושבה לשאלו: "נסה להיזכר ר' אליהו. האומנם אינך זוכרני?" לאחר שאימץ את מוחו והשיב בשלילה, אמרה: "האינך זוכר את הבחורה שהגיעה לכאן לפני שלושה חודשים לבקש את ברכת רבינו? אז הייתי רתוקה לכיסא גלגלים, ועתה ברוך ה' אני עומדת על רגלי הבריאות". אז נזכר ר' אליהו. שלושה חודשים קודם לכן הגיעה בחורה רתוקה על כסא גלגלים והתחננה להיכנס לחדרו של רבינו. זה מספר שנים, סיפרה שהיא משותקת ברגליה ויוצאת ובאה בבית לוינשטיין ברעננה והטובים שברופאים מטפלים בה אולם לא מעניקים לה כל סיכוי להתרפא.

המשמש הסביר כי לא תוכל להיכנס לחדרו של רבינו ועל פי בקשתה קירב את כיסא הגלגלים לדלת החדר כדי שתשמע את דברי רבינו. לאחר ששמע את סיפורה בירכה רבינו לרפואה שלימה. החולה החלה לבכות וביקשה מר' אליהו כי יכנס שנית ויבקש מרבינו כי יבטיח לה שתירפא. ר' אליהו לא יכול היה להשיב את בקשתה ריקם, ושב לחדרו של רבינו, וסיפר כי הבחורה יושבת בוכיה ליד הדלת ומבקשת כי רבינו יבטיח לה כי תירפא. רבינו שמע את הדברים, נטל בקבוק מים וביקש לומר לה כי תסוך רגליה מן המים. "אני מבטיח לה שתתרפא במהרה", אמר רבינו בקול רם שתשמע הנערה מעבר לדלת.

שמעה זאת הנערה וביקשה ממלוויה כי ישיבו אותה למכונית. בידה אחזה את בקבוק המים ובעיניה נקוו דמעות. עתה שבה הבחורה לרבינו לבשר כי אירע הנס והיא נתרפאה. ברגליה נכנסה לביתו של רבינו כדי שבני הבית יוכלו לספר לו כי ראוה והנה ברוך ה' היא מהלכת על רגליה. "בסדר", אמר לה ר' אליהו, "אני מבין שתבואי את להודות לרבינו, אך מה פשר כל החבורה הנכבדה הזו שהטריחה עצמה לבוא לכאן?", ר' אליהו ניגש לאחד מראשי החבורה ואמר לו:

"אנחנו הרופאים העובדים בבית לוינשטיין ברעננה. אנו טיפלנו בבחורה הזו במשך ארבע שנים וידענו כי אין כל סיכוי שתירפא. רגליה היו משותקות ועל פי הבדיקות הרי תוך זמן קצר גם פלג גופה השמאלי נידון לחלות בשיתוק. כאשר ראינו את מה שפעל הרבי אליו הלכה הבחורה לבקש ברכה", הוסיף אותו רופא, "לא יכולנו להתאפק והגענו כל רופאי המחלקה לראות מי הוא אותו קדוש שפעל גדולות. גם אנו רוצים לבקש את ברכתו".

הגאון הרב רחמים מלמד הכהן זצ"ל - נולד בשבת קודש, כ"ה אלול ה'תרכ"ה (1865) בשיראז שבפרס (איראן בימנו). בגיל שלוש התייתם מאמו ואביו לאחר זמן מה נישא למרת שרה (להם נולדו שני בנים ובת). אמו החורגת נהגה בו כבן לכל דבר. עד גיל תשע למד עם אביו. בגיל אחת-עשרה החל לדרוש בדברי תורה ברבים. בהתחלה עבד לפרנסתו בצורפות לאחר מכן עבר ללמד תורה את ילדי ישראל.

בגיל שש-עשרה חלה במחלה, שסיכנה את חייו. לאחר נישואיו בגיל 17 שנים - פרנסתו הייתה דחוקה ביותר, ולמרות זאת לא פסק מלחשוך בתורה ולעסוק בה כל הזמן. בשבת היה דורש במשך כארבע שעות בעל פה! היה מתעורר בכל יום כשלוש שעות לפני הנץ החמה, ובזמן זה היה לומר את ספר הזוהר ובחודש אלול היה מסיים את 'תיקוני הזוהר'.

בשנת ה'תרס"ד (1904) עלה לקברו של עזרא הסופר והגיע למקובל האלוף ר' יוסף חיים שברך אותו ויעץ לו מה לעשות. בשנת ה'תרס"ו (1906), כאשר מלאו לו 41 שנה, החליט להתיישב בירושלים, אך השלטונות בשיראז מנעו ממנו לצאת מהמדינה, ועל כן נאלץ לברוח עם בתו מרת חנה ובעלה, כשהוא משאיר את אשתו ושניים מילדיו.

בעודו בספינה קיבל התקף לב. בהגיעו לארץ התיישב בשכונת זיכרון טוביה בשכונת נחלאות שבירושלים. בהמשך עבר לגור בשכונת נחלת ציון ושם הקים את ביה"כ 'שערי רחמים'. רבינו ברח מהשררה והכבוד אולם חברי בית-הדין שהכירו במעלותיו הכינו לו מצנפת וגלימה של תלמיד-חכם. נפטר ב-ד' שבט ה'תרצ"ב (1932). חי כ-66 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים. כ-10,000 השתתפו בלוויה. בשל השלטון הירדנים נעלם הציון וכיום אין יודעים היכן קברו.

אביו: מולא (חכם) ר' חיים בן רבי שמואל כ"ץ. **אמו:** מרת טוטי. **אשתו:** מרת אסתר (בת ר' אגאי ובגום קצב). **מרביתיו:** אביו, הרב חיים, הגאון חכם ר' יוסף חיים. **ילדיו:** הרב עזרא ציון, הרב יעקב, מרת כ'אנום גאן (חנה), מרת חיה. מספר ילדים נפטרו בצעירותם. **מספריו:** **כיסא רחמים** - דרשות על פרשיות השבוע **יישועה ורחמים** - על פרקי אבות **יצדקה ורחמים** - מדרשים על חמש מגילות **יחי רחמים** - פירוש על הזוהר הקדוש **זיכרון רחמים** - דרושים לתורה **עתרת רחמים** - דרשות על ספר תהילים.

בהיותו כבן עשרים, יזם פרויקט שיקום והרחבה של בית הכנסת העתיק בו התפלל. לשם השלמת הרחבת בית-הכנסת ביקש לרכוש חלקת אדמה, שהייתה שייכת לשני שותפים. הללו לא התרצו. השותף הראשון - כעבור מספר חודשים נפל בנו למשכב. בני המשפחה עשו לו פדיון נפש כמה פעמים והביאו רופאים מומחים - אך ללא הועיל. אז רבינו פנה לשותף והבטיח לו, כי בנו יחזור לאיתנו, אם ינדור האב לתת את חלקו בקרקע להרחבת בית-הכנסת. הלה הסכים, ורבינו עשה 'מי שבירך' והזכיר, כי הרפואה בעבור שיקימו את הנדר. כעבור שלושה ימים החלו סימני רפואה להיראות בו, והוא הלך והבריא, עד שנעשה בריא לחלוטין.

אך שותפו סירב בתוקף, קילל את רבינו ואף איים לרצוח אותו. אנשי הקהל חששו ממנו וביקשו מאמו, שתדבר אל לבו - אך ללא הועיל. כעבור חצי שנה, הגיע חודש אלול. והנה אמו הבחינה, כי החביא סכין מתחת לכרית, וכאשר שאלה לפשר הסכין, השיב, כי הוא רוצה לרצוח את רבינו ולרשת את ביתו. בחסדי שמים הצליחה האם לקחת את הסכין. כעבור שבוע, ארב השותף לפנות בוקר, בסמטה חשוכה, כשהוא חמוש בסכין, והמתין לרבינו, שהיה בדרכו לביה"כ לאמירת סליחות, אך גם הפעם בטרם הספיק להוציא תכניתו לפועל, חש, כי מישהו כופת את ידיו לאחור. ידו האוחזת בחרב התייבשה, והוא לא יכול היה להזיזה והוא שומע קולות באוזניו: "הוא הולך לעבודת ה', לסליחות ותפילה ורוצה אתה לשפוך את דמו? שמא שכחת, מה שאמרה לך אמך?". אולם לא היה שם איש לידו. כך הלך לביה"כ לבקש מאת רבינו כשהחרב בידו ללא כל יכולת להזיזה. לאחר שנכנס לבית-הכנסת, היד הנעלמת, שאחזה בו, נעלמה והוא יצא משם. למרות זאת לא הסכים לוותר על השטח. הדברים הובאו לפני בית-הדין, ושם הצליחו לשכנעו לוותר על חלקו למען בית-הכנסת. פרטי הסיפור התגלו לאחר שאותו האדם שזמם לרצוח את רבינו לאחר מספר שנים חזר בתשובה, והוא ניגש לרבינו כדי להביע חרטה וגולל באוזניו את כל מה שהתרחש.

בשיראז שפרס עברה משרת הרב מאב לבנו. וכל כרוז שנשלח לכל בתי-הכנסת היה מחויב באישורו. ולאחר שדיין היה פוסק את הדין, הכרוז היה שומע את הנוסח ומגיע אל רבינו ומשמיע באוזניו את הדברים. רבינו בחן את העניין, והאם הדיין פסק כשורה, נתן את הסכמתו ואם ראה שהדיין טעה בפסיקה, פנה לכרוז ואמר לו שכנראה לא הטיב לשמוע את הדיין ויחזור אליו. בינתיים שלח את אחיו, ר' עזרא ואמר לו שיגש לדיין ושיעין בש"ע בסימן פלוני. ר' עזרא שהיה קל רגליים, היה קופץ מגג אחד למשנהו, והיה מגיע לדיין עוד בטרם הכרוז הגיע אליו (כיוון שהיה הולך בסמטאות), וכך היתה שהות לדיין לתקן את טעותו.

הודי פרס למדו רק 'עין יעקב' ולכן בבית-המדרש לא ניתן היה למצוא את הש"ס במלואו. היות ורבינו חשק בכל לבו לזכות וללמוד את הש"ס כולו, סייעו בעדו מהשמים באמצעות המעשה הבא: אלמנה עשירה קנתה בבגדאד ש"ס גדול להקדיש לזכר בעלה. כשהגיעו הספרים לשיראז, מיהרו ראשי הקהילה ובעלי הזרוע וכל אחד מהם 'חטף' כרך אחד מהש"ס כסגולה להצלחה בכל העניינים' בהנחת הכרך בבית. רבינו פנה לאחד מהם המחזיק את 'מסכת ברכות' וביקש שישאיל לו את הכרך, כדי שיוכל ללמוד ממנו. הלה נענה, ולאחר שרבינו סיים ללמוד, החזירו למחזיק ופנה למחזיק אחר - וכך למד את כל הש"ס.

בימי מלחמת העולם, כשבני אדם מכרו ספרים כדי לקנות לחם, הוא לא מכר, אלא קנה בפרוטותיו עוד ספרים, ובבית אין אפילו לחם צר. ועל אהבתו לספריו ודאגתו להם תעיד עובדה זו: בשבת שלפני חנוכה בשנת ה'תרע"ח, באו לבית הכנסת בשעת מנחה שוטרים תורכים והודיעו, שהחזית מתקרבת, ויש לפנות את השכונה תוך 24 שעות. שמע זאת רבינו ושאל: "היכן אקח את כל הספרים?". אבל 'רצון יראיו יעשה'. ביום ראשון, ערב חנוכה, נכנסו האנגלים לירושלים, והספרים נשארו על מקומם.

הסיפורים על הצדיק מעובדים מתוך גיליון 'כיסא לרחמים'

האדמו"ר הרב יעקב דודן זצ"ל - נולד בכפר אית הסמוכה למראכש. כשגדל למד בישיבה המעטירה במראכש, ובה נתעלה עד אשר קיבל הסמכה בהוראה, שחיטה, מוהל, סופר ומקדש. עם הקמת המדינה השתקק רבינו לעלות לארצנו הקדושה, כדי לקיים בה את תרי"ג המצוות, וכך עלה בחיפזון ארצה בשנת ה'תשי"ב (1952).

נשלח להתגורר במעברה בנתיבות שבדרום. עם הגיעו, ביקשו למנותו בתור רב ומתן שכרה בצידה, שכן הייתה לצדיק ישיבה במראכש ובה הכשיר תלמידים לשחיטה, וכן לימד שם. **אולם, רבינו לא רצה ליהנות מכתרה של תורה והעדיף לעבוד.** באותם הימים המועצה שילבה את המבוגרים בעבודה לארבע שעות, וכך רבינו החל לעבוד מידי בוקר עד השעה שתיים-בצהריים, בעבודה חקלאות בנתיבות, הצדיק שמח לעסוק במצוות יישוב ארץ ישראל. קירב כל אדם. ענוותן מופלא. רבים לא הכירוהו במעלתו ודרגתו הגדולה, ורק לאחר פטירתו נודע מעט מגדולת רבינו. **זכה לגילוי אליהו הנביא. בעל רוח-הקדוש.**

ייסד בית-כנסת ע"ש דוד המלך ע"ה משנת ה'תשט"ז (1956). מידי יום אחר העבודה, היו מתקבצים עשרות מבוגרים ללמוד מפי רבינו בבית הכנסת בו למדו תלמוד, אגדה, פרשה, זוהר וקריאת תהילים וכך היה במשך כ-40 שנים. **גאון בנגלה ובנסתר.** כיבד תלמידי חכמים. העלה על נס את חיי הצנע. הסתפק במועט. בית מדרש היה מצויד בריהוט ישינ ואפילו מאווררים לא היו בנמצא אלא היו מניפות. הקירות היו מתקלפים, והמתפללים ישבו על ספסלי עץ. נפטר בתאריך ה' בשבט ה'תשנ"ג (1992). ציונו בבית העלמין בנתיבות. מידי שנה ביום ההילולה עולים מאות לציון הקדוש ופוקדים את המקום.

אביו: ר' שלמה. **אמו:** מרת טוינה. **בנו:** ר' מיכאל ועוד תשע בנות.

יפורים רבים ישנם על רבינו המראים בעליל, כי הרב ניחן ברוח-הקדוש. מר א.ס. שליחה את רבינו מספר לנו, כי היה מגיע מדי יום ביומו במשך מספר שנים לרב בשעה 09:00 בבוקר. והנה בבוקרו של יום הרב שלח אליו מבוגר בשעה 08:00 ואמר, שהרב קורא לו להגיע מיד. כשהגיע הלה, **הרב מציין בעיה רפואית שמסכנת אותו. עובדה שהתבררה כאמת לאמיתה.**

בנוסף אמר לו, כי אשתו שהייתה באותם ימים מעוברת תלד לאחר שתיכנס לחודש השביעי ביום אחד בלבד. וכפי שהרב חזה- כך היה. לזוג נולדה בת קטנה ובריא, שהייתה בפגייה בשל גודלה ולצורך מעקב והשגחה. והנה הרב מספר למיודענו, שאותה הבת תעבור שני ניתוחים- הניתוח הראשון יהיה קל, והניתוח השני יהיה קשה. בשלב מסוים מספר מיודענו לרופא את דברי הרב. הלה מביט באיש ואומר: **"נולדה לך בת בריאה, אין שום סיבה בעולם, שהיא תצטרך לעבור ועוד שני ניתוחים!"**

חולפים ימים מספר, וההתינוקת לוקה ב**זיהום חריף בפגייה ל"ע**. עתה הרופא פונה למר א.ס. ואומר: "תראה, אנחנו נצטרך לעשות שני ניתוחים- הראשון יהיה קשה, ואילו השני יהיה קל". הלה פונה לרופא ואומר: "הרב אמר הפוך!". אולם הרופא מתעקש, שכך סדר פני הדברים. לאחר שעבר הניתוח הראשון, הרופא פונה למיודענו ואומר: **"הניתוח הראשון היה קל משחשבנו!"**. בניתוח השני, אשר לדברי הרופא אמור היה להיות קל, הניתוח הסתבך וארך שש שעות תמימות! הילדה, דרך אגב, שהצדיק בירך אותה, היום בריאה ושלמה ומוצלחת מאוד.

יפר הרה"צ רבי חיים חורי זצ"ל: "באחת הפעמים הגענו, מספר תלמידי חכמים מירושלים, לעיר נתיבות כדי להיכנס לצדיק רבי יעקב דודן זצ"ל, ואני השתתפתי באותה משלחת. נקשנו על הדלת זמן רב, עד שפתח את הדלת הצדיק, שאלו את הרב בתהייה: "האם הרב לא שמע הנקישות בדלת?", והרב השיב ששמע, אך היה עסוק ולא יכול היה לפתוח את הדלת, תמהנו והקשנו: "במה היה הרב עסוק?", הרב התחמק מתשובה, כאשר רבו ההפצרות, אמר הרב שהיה לו אורח חשוב, **"אליהו הנביא"**.

מספר לנו א.א. שהיה במשך כחמש שנים מלווה את הצדיק מבוקר עד ערב. כאשר בנו בן הארבע ל"ע חלה בלוקמיה, הרופאים לא היו אופטימיים והכינו אותו לגרוע מכול. כשקיבל את הבשורה הגיע ומיד פנה הוא לצדיק והתנה את צרתו, וכן הזכיר, כי הרב היה הסנדק של הילד ובו במקום אמר הרב: **"אין לך מה לדאוג, הילד יבריא!"**. וכאשר אמר הרב, כן היה. לאחר תקופה של כשנתיים ימים הבריא ב"ה הילד לפליאת הרופאים, וכיום הוא כבן 29 שנים.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה **PnineZadikim@gmail.com**

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים